

nt

naš tednik

LETO XXXX. Številka 50 Cena 8,— šil. (1000 din)
petek, 16. decembra 1988

Poštnina plačana v gotovini Celovec P.b.b.

Erscheinungsort Klagenfurt/Izhaja v Celovcu

Verlagspostamt 9020 Klagenfurt/Poštni urad 9020 Celovec

Finančna podpora za strukturno slabe okraje

Poseben budget, ki znaša 200 milijonov šilingov, bo v prihodnje na razpolago kot poceni kredit (6,5%) za obrate v strukturno slabih regijah, kot sta to Velikovec in Wolfsberg, to sta naznanila na torkovi tiskovni konferenci deželni svetnik za finance Rauscher in zastopnik občin Schiller.

Dejstvo je, da je okraj Velikovec na drugem mestu s številom brezposelnih v Avstriji, iz Wolfsberga pa se izseljuje največ ljudi, zato je treba krepko podpreti te gospodarsko slabe kraje.

„Seveda bodo na razpolago cenejši krediti za podjetja, ki imajo tudi bodočnost,“ tako Rauscher, ki je nadalje dejal, da ne moremo z vso močjo siliti v Evropsko gospodarsko skupnost, na drugi strani pa se borimo proti inozemcem.

Kredit, katerega podpre dežela z 2%, je mišljen za nova podjetja, ki se nameravajo naseliti v tem okraju in pa za obstoječa podjetja, ki hočejo povečati obrat in s tem zvišati produkcijo.

Doslej so za tak kredit zaprosili trije obrati, birokratične ovire pa so neznatne, tako Rauscher.

Iz vsebine

Smolle-Obir
stran 2

SJK proti
vstopu v ES
stran 4

Intervju z dežel-
nim svetnikom
Ramsbacherjem
stran 5

Adventna
srečanja
stran 6/7

SLOVENCİ V ITALIJI IN NA KOROŠKEM PREDLAGAJO:

V okviru DS Alpe-Jadran je treba ustanoviti manjšinsko konferenco!

Zastopniki Slovenske skupnosti iz Italije so skupno s KEL in z Narodnim svetom koroških Slovencev predlagali ustanovitev stalne manjšinske konference v okviru delovne skupnosti Alpe-Jadran. Še pred koncem leta bodo informirali o tem predlogu vse ostale narodne manjšine v prostoru Alpe-Jadran, pismeno bo dobil predlog tudi predsednik DS Alpe-Jadran dr. Bruno Tabacchi iz Lombardije.

konference v okviru DS Alpe-Jadran, v Tinjah pa sta delegaciji konkretizirali svoje predstave. Deželni svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar je izpostavil pomen takšne konference, ki bi lahko v DS Alpe-Jadran s svojim delom mnogo doprinesla k objektivnemu gledanju problemov in stanju manjšin.

Tudi predsednik NSKS dr. Matevž Grilc je pozdravil ustanovitev takšne manjšinske konference, ki bi znotraj članic DS Alpe-Jadran lahko ustvarjala objektivno sliko o manjšinah in izdelala skupne načrte za izboljšave

njihovega položaja. V okviru tega srečanja sta obe strani ocenili tudi trenutni položaj slovenske narodne manjšine v obeh državah. V Italiji je manjšina še vedno brez zaščitnega zakona, je dejal tajnik SSK Ivo Jevnikar, ki je poudaril, da italijanska vlada ne izpolnjuje obstoječe pravice in tudi ne mednarodnih obveznosti.

Politično ozračje v Trstu pa je trenutno celo tako ostro, da so bili Slovenci izključeni iz vseh regionalnih izvršnih organov. Žal so stranke v Italiji že nekaj let na lovu za nacionalni-

mi glasovi, kar gre seveda na račun slovenske narodne skupnosti.

Razvoj je na Koroškem podoben, saj se od volitev do volitev stranke bolj trudijo za nacionalne glasove.

Žal pa tudi v DS Alpe-Jadran vsebinsko premalo globoko in vsebinsko vse prepovršno obravnavajo manjšine. Zato, tako sta poudarili obe strani, je treba znotraj delovne skupnosti v obliki manjšinske konference, kjer so zastopane vse manjšine, ustvariti objektivno sliko in izdelati konkretne možnosti in oblike pospeševanja.

Z leve: tajnik SSK Ivo Jevnikar, predsednik SSK Marijan Terpin, predsednik NSKS dr. Matevž Grilc, deželni svetovalec Bojan Brezigar in tajnik NSKS Hubert Mikel.

Na srečanju med Slovensko skupnostjo, KEL in NSKS v Tinjah sta delegaciji obeh narodnih manjšin razpravljali o trenutnem narodnopolitičnem položaju Slovencev v Italiji in Avstriji.

Delegacijo iz Trsta so vodili mdr. predsednik Marijan Terpin, tajnik SSK Ivo Jevnikar, deželni svetovalec Bojan Brezigar, koroške Slovence pa so zastopali mdr. predsednik NSKS dr. Matevž Grilc, tajnik NSKS Hubert Mikel, predsednik KSOO Fric Kumer, tajnik KEL Miha Zablatnik in predsednik KKZ dr. Janko Zerzer.

Na sestanku 8. oktobra v Trstu so italijanski in koroški Slovenci prvič diskutirali o ustanovitvi manjšinske

Komentar

Tajnik ZSO hudo napada odločitev osrednjega odbora Narodnega sveta v vprašanju sosveta za koroške Slovence. Osrednjemu odboru očitava, da je protizakonito, če Narodni svet zasede tudi mesta ZSO v sosvetu. K temu je treba navesti nekaj dejstev, ki jih tajnik ZSO, hote ali nehote, zamolči. Zamolči, kot je zamolčal delegatom na občnem zboru ZSO pismeno zagotovilo Zvezne vlade, da z vstopom v sosvet osrednje organizacije ne priznavajo zakona o narodnih skupinah iz leta 1976. Vstopa v sosvet ni sklenila „sveta trojica“, kot pravi tajnik ZSO, temveč za občnim zborom najvišji gremij Narodnega sveta — to je Osrednji odbor.

Dejstvo je, da vlada ni pripravljena realizirati štirih točk

ZSO in sosvet

memoranduma, preden ni konstituiran sosvet. Razumljivo, saj je bil memorandum sprejet v dogovoru z obema osrednjima organizacijama koroških Slovencev; del memoranduma pa vsebuje hočeš nočeš vstop koroških Slovencev v sosvet. Če se ZSO tega dogovora ne drži, je njihova stvar, toda samo tako dolgo, kakor dolgo ne blokirajo izboljšanja položaja slovenske narodne skupnosti. Če pripravlja ZSO, kot so napovedali pri zadnjem srečanju v Ljubljani, tožbo pri upravnem sodišču proti sestavi sosveta zaradi tega, ker so sedaj v sosvetu samo člani Narodnega sveta, preprečujejo uresničitev štirih točk memoranduma. Če želijo vstopiti v sosvet, jim tega nihče ne bo branil, če nočejo, naj pa ne slabijo položaja narodne skupnosti.

Čas je zrel, da narodna skupnost temeljito premisli, če ima skupina ljudi pravico do preprečevanja objektivnih uspehov.

Stavi se vprašanje, ali bomo nadaljevali pot prisiljene enotnosti in gledali skozi prste, ali pa smo v stanju uvesti demokratične načine odločanja. Uvesti je treba forum, v katerem ima vsak posamezni član narodne skupnosti možnost soodločanja o vsebini narodnostne politike. Večina, ki transformira vsebino politike, pa odgovarja edinole narodni skupnosti in nobeni drugi skupini. Mislim, da je ta način edina resna možnost oblikovati enotnost in skupnost vseh koroških Slovencev.

Hubert Mikel, tajnik NSKS

Predstavniki Jugoslavije se naj srajo tudi z narodno skupnostjo

Predsedstvo Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva SR Slovenije je dne 6. 12. 1988 vabilo na zasedanje o položaju slovenske narodne skupnosti na Koroškem. S strani Narodnega sveta koroških Slovencev sta se udeležila seje predsednik dr. Matevž Grilc in tajnik Hubert Mikel, s strani ZSO pa tajnik dr. Marjan Sturm in dr. Teodor Domej. Predstavniki osrednjih organizacij so informirali navzoče o aktualnih vprašanih koroških Slovencev ter se zahvalili za dosedanjo pomoč s strani Slovenije in izrazili upanje po nadaljnjem plodnem sodelovanju.

V svojem uvodnem govoru je iz vidika Slovenije ocenil položaj na južnem Koroškem predsednik Komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja, Željko Jeglič, ki je pričetka ugotovil, da je tudi novi manjšinskošolski zakon za koroške Slovence negativna ureditev in da Jugoslavija kot sopolisnica Državne pogodbe nasprotuje ločevanju otrok po jezikovnih kriterijih. Nadalje je dejal, da bo treba v prihodnjem triletnem obdobju temeljito izkoristiti vse možnosti, ki jih nudi novi šolski zakon, ter da bosta morali Slovenija in Jugoslavija v naslednjem obdobju pozorno spremljati dogodke na Koroškem, posebej še delo narodne skupnosti v komisiji, ki bo delovala v poskusni dobi zakona. Nadalje je menil, da bo treba v slovenskih sredstvih javnega obveščanja več in

češče poročati o problematiki slovenske narodne skupnosti na Koroškem. O vprašanju razhajanja med obema osrednjima organizacijama koroških Slovencev, je povedal Željko Jeglič, da je stališče matičnega naroda do razlik na Koroškem neodločeno. Podcenjujoče in škodljivo za slovensko narodno skupnost, kot subjekt, pa bi bilo vsako razsodništvo matičnega naroda med obema organizacijama.

Dr. Matevž Grilc je ugotovil, da je cilj osrednjih organizacij isti, le pota za dosego le-tega so različna. Omenil je nujnost, da vstopita v narodni sosvet obe osrednji organizaciji in s tem dosežeta za koroške Slovence objubiljene štiri točke memoranduma. Nakazal je razvoj manjšinskošolskega zakona in opozoril na zasluge slovenskega državnoborskega

poslanca Karla Smolleta za izboljšavo le-tega. Povedal je, da bo treba razvoj okoli novega manjšinskošolskega zakona skrbno opazovati in po potrebi zahtevati po treh letih novelizacijo zakona.

Tudi zaradi najnovejših prijetijev okoli reklame za prijavo otrok k dvojezičnemu pouku, je dr. Grilc nakazal potrebo po združitvi koroških Slovencev v eno osrednjo organizacijo, ki bi bila odprta za vse svetovno-nazorske struje po principu „en Slovenec/ka, en glas“. Škodljivo za narodno skupnost je dejstvo, da ena skupina blokira napredke in čestokrat postavlja cilje organizacije nad dobrobit in razvoj slovenske narodne skupnosti.

Narodni svet koroških Slovencev bo podprl pri deželnozborskih volitvah 12. marca prihodnjega leta koalici-

cijo med Zeleno alternativo in KEL, je dejal dr. Grilc in zaključil z ugotovitvijo, da pozdravlja Narodni svet ustanovitev Slovenske gospodarske zveze na Koroškem in ji priznava vse gospodarske kompetence.

Dr. Marjan Sturm je orisal položaj narodne skupnosti in med drugim napovedal tožbo ZSO pri upravnem sodišču v primeru, da bi Narodni svet zasedel 8 mest v sosvetu (Narodni svet je na zadnji seji Osrednjega odbora sklenil, da v primeru, če ZSO ni pripravljena vstopiti v sosvet, nominira začasno NSKS 8 članov in na ta način omogoči konstituiranje sosveta. Narodni svet pa bi dal na razpolago mesta v sosvetu, takoj ko ZSO izrazi pripravljenost za vstop.)

Nadalje je dr. Sturm označil predlog Narodnega sveta po izdelavi koncepta, ki bi omogočil skupno organizacijo koroških Slovencev, kot čisto demagogijo in povedal, da Zveza slovenskih organizacij pri koroških deželnozborskih volitvah ne bo podprla nobene stranke.

Predsednica Republiškega komiteja za mednarodno javnost Cvetka Selšek je med drugim nakazala vstop koroških Slovencev v sosvet, kot realno možnost za izboljšanje njihove situacije. Opozorila je na pripravo publikacije o narodnih skupnostih v prostoru Alpe Jadran, katero je treba

prediskutirati tudi s predstavniki manjšin. Ob koncu pa je poudarila važnost Smolletovega delovanja v dunajskem parlamentu, saj je prav on tisti, ki z nešteti pogajanjima skuša izboljšati položaj slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Predsednik Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva SR Slovenije Jože Smole je predlagal navzočim doseči pri Zvezni konferenci SZDL sklep, da se predsednik Predsedstva SFRJ, predsednik Zveznega izvršnega sveta in sekretar za zunanje zadeve ob svojih uradnih obiskih v državah s slovenskimi manjšinami nujno srečajo tudi s predstavniki narodnih skupnosti. Poročali smo, da Branko Mikulič, kot prvi predstavnik povojne Jugoslavije, ob svojem zadnjem obisku v Avstriji ni sprejel predstavnikov slovenske in hrvaške narodne skupnosti v Avstriji.

Smole je poudaril trajni interes matice, da skrbi za svoje narodne manjšine tudi dandanes, ko je Jugoslavija v ekonomski krizi. „Narodne skupnosti spoštujemo kot subjekt in se ne bomo neposredno vmešavali v različne koncepte,“ je povedal Jože Smole. Sklenil pa je z ugotovitvijo: „Narediti moramo še več v zaščito, v podporo in razvoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem.“

Ob robu povedano . . .

Slovenskemu Vestniku je menda naročala novinarska dolžnost, da se je pri uredništvu „Wiener Zeitung“ informiral o pravilnosti Smollejeve izjave.

Kot kaže, pa Vestnikova novinarska dolžnost ni segla dosti daleč, saj bi bilo na mestu, se tudi pri državnozborskem poslancu Smolletu informirati o pravilnosti izjave. Zakaj tega niso storili, bodo pa gotovo sami najbolje vedeli, vsak pa si k temu lahko misli svoje.

Deželna odlikovanja učiteljem in učiteljicam

Kot zahvalo za večletno in zvesto delo na področju poučevanja so prejeli odlikovanja tudi naslednji učitelji in učiteljice: Anton Gallob, Anneliese Kovačič, Roswitha Vospersnik, Waltraud Zwitter, Jakob Wuster in A. Rössmann.

Smolle: Zgraditi je treba novo tovarno Obir v Podjuni!

NAŠ TEDNIK: Gospod poslanec, v zadnji številki Vestnika Vas ostro napadajo s pomočjo nepopolnega in napačnega citata, da hočete zapreti Obir. To res drži?

SMOLLE: Ne. Najprej je spet tipično za Vestnik, da se z mano nikdar ni pogovarjal in vzel za podlago pri napadih proti meni citat iz nemškega časopisa, ki je poenostavil v nekaj vrsticah moj govor iz parlamenta, kjer sem se zavzel za sodobno, ekološko in napredno produkcijo celuloze in tako za delovna mesta podjunskih delavcev in kmetov.

NAŠ TEDNIK: Kaj ste potem res izjavili v parlamentu?

SMOLLE: Najprej sem opozoril na dejstvo, da velike stranke ÖVP in SPÖ hočejo zapreti tovarno po volitvah. Tako, kot se je zgodilo v Borovljah ali pri Leitgebu v Sinčiči vasi, isto se bo zgodilo pri Adidasi v Celovcu.

Zato sta mi ministra Graf in Flemming jasno povedala, da v obstoječo tovarno na Rebrci ne bosta vtaknila nobenega šilinga, tovarna sama pa, čeprav se tako trudi, ne bo zmogla iz lastne moči sanirati okolje. Tudi vedno merijo dvojno: za Magdalen vse, za Obir nič.

Izhod je torej možen le tako, da se Magdalen takoj zapre, stara tovarna Obir pa naj toliko časa

obratuje, dokler se ne zgradi v Podjuni čisto nova, sodobna tovarna celuloze. Torej Obir, ki bo leta zagotavljal delovna mesta delavcem in zagotavljal kmetom dolgoročen obstoj — ker bo kupovala taka tovarna njihov les za dobre in poštene cene. Poleg tega pa bi imeli končno tudi zdravo okolje, ki navsezadnje šele pogojuje rast lesa.

NAŠ TEDNIK: Vaše stališče je jasno. Zakaj spet napadi na Vas?

SMOLLE: Zato ker so volitve in mora Vestnik braniti ÖVP in SPÖ. Vestnik že dela volilni boj proti samostojnemu gibanju.

NAŠ TEDNIK: Ali ste prepričani, da bodo zgradili novo tovarno Obir, ki jo zahtevate v smislu jasnega stališča?

SMOLLE: Mi vemo, da bi lastnik sedanje tovarne Slovenija papir želel tudi Magdalen. Mi vemo, da bi predvsem socialisti, in Vestnikov glavni urednik je član te stranke in prihaja iz strankinega glasila, najraje zaprli Obir. Zato mi zahtevamo zaprtje nesmiselnega projekta Magdalen in zahtevamo, da se ves denar usmeri v novo, zdravo in čisto tovarno celuloze Obir v Podjuno. V tem smislu bom tudi proti uradni Wiener Zeitung podvzel pravne korake.

Kaj je res povedal Karel Smolle

Izveček iz stenografskega protokola 84. seje zveznega parlamenta. Citat:

„Ich habe im Zusammenhang mit Obir und Magdalen einen sehr gewagten Vorschlag gemacht, einen Vorschlag, der mir sehr viel Kritik in der Region eingebracht hat. Ich habe gesagt — und wiederhole das hier — es wird notwendig sein, sowohl Obir als auch Magdalen zu schließen und ein neues zusammen mit den jetzigen Eigentümern der Fabrik in Obir wirklich umweltverträgliches Zellstoffwerk zu schaffen. Ich sage das mit allem Nachdruck. Ich weiß, ich werde deswegen heftig kritisiert werden, denn man wird sagen, der Smolle gehört auch zu jenen Leuten, die in der Region Völkermarkt, in der es ohnehin an Arbeitsplätzen mangelt, Werke schließen wollen. Ich bekenne mich aber dazu ganz klar von diesem Pult — so schwer das sein wird — weil ich eben nicht bereit bin, populistische Politik zu betreiben wie das der Kollege Haider immer tut. Sein Stern ist aber schon im verblassen, denn ewig kann man nicht auf Populismus bauen. Man muß schon Inhalte auch bringen und vor allem muß man auch den Mut haben, solche Dinge zu sagen. Ich bin der Auffassung, in der Region Völkermarkt sollte ein neuer Betrieb gegründet werden — zusammen mit den Eigentümern des Werkes Obir. Das sage ich deshalb, weil das der einzige und erste Investor in diesem Bereich war, der bereit ist, etwa eine halbe Milliarde Schilling aus Eigenmitteln hinzuzufügen zu lassen. Aber da wurschtelt man lieber weiter in Magdalen, obwohl es sich ökonomisch nicht lohnt, nur um sich politisch halten zu können. Kärentens VP-Parteiobermann Scheucher, der Gewerbereferent in Kärnten ist und Gesundheitslandesrat Gallob haben Angst jetzt vor den Landtagswahlen irgendwas zu unternehmen und es ist ihnen ganz egal, ob darunter die Gesundheit der Bevölkerung zu leiden hat. Sie wollen nur warten bis der 12. März und damit die Wahlen vorbei sind, dann werden sie die Werke schließen. Das haben sie genauso in Ferlach gemacht.“

Da haben sie gewartet bis die Arbeiterkammerwahl vorbei war, dann die Landtagswahl, dann wurde der Betrieb geschlossen. So wird die Bevölkerung gepflanzt. Sie wird das nicht zu danken wissen und auch den Populisten Haider sei das ins Stammbuch geschrieben.“

Predsednik avstrijskega parlamenta Leopold Gratz je na Dunaju sprejel poslanca Smolleta in Brezigarja.

Tečaj slovenščine za 22 učiteljev iz okolice Šmohora

Na glavni šoli v Šmohoru je po več desetletjih ponovno uspelo uvesti pouk slovenščine. Strokovni šolski nadzornik Franc Wiegeler pa je za svoje rojake v okolici Šmohora pripravil jezikovni tečaj. Kar 22 učiteljev se je temu povabilu odzvalo. Wiegeler si od tega pričakuje, da se bodo učitelji zavzeli tudi za več prijav k dvojezičnemu pouku v Zilski dolini, in da bodo v tem smislu informirali tudi starše. V razgovoru v slovenski oddaji avstrijskega radia je Wiegeler tudi dejal, da prihajajo učitelji, ki se udeležujejo tečaja, tudi iz šol, kjer se slovenščina že dolgo ne poučuje več. „Še pa živijo v teh vaseh ljudje, ki med seboj občujejo po domače.“

Generalni vikar dr. Frankl je 50

Po škofu je generalni vikar in prelat dr. Karl Heinz Frankl najvplivnejši mož v škofiji. Doma je iz Podklostra in govori tudi perfektno slovensko. Tudi dni je praznoval svojo 50-letnico. Naj so na tem mestu navedene le nekatere postaje njegovega delovanja. Frankl je bil regens koroških teologov, škofijski arhivar, dušni pastir teologov. Od leta 1985 dalje je generalni vikar krške škofije.

Prireditve ob 40-letnici izjave o človekovih pravicah

Ob 40-letnici splošne deklaracije človekovih pravic sta vabili celovška univerza in amnesti international na spominsko prireditve, ki je imela za geslo: „Čas se prebuditi in ostati buden!“ Uvodne besede je spregovoril rektor Günther Hödl, Peter Heinisch je bral iz cikla pesmi HIOB. Profesionalnost svojega zbora VOX NOVA je dokazal s pesmimi proti vojni Bruno Strobl. Okvirni program je bil tudi v avli univerze, kjer je bilo simbolično nakazano, da se človekove pravice tudi še danes teptajo. Nastopil je Arthur Burz, potem pa se je zataknilo. Načrtovana živa veriga ljudi okrog univerze je bila zelo zelo kratka. Še za televizijske posnetke je bilo treba nagovoriti peščico ljudi, ki so na televiziji prikazali popolnoma spačeno sliko. Fotografiji so ostali brez posnetkov.

10-letnica firme ELAN na Brnci

Pred desetimi leti je začela na Brnci obratovati firma ELAN s proizvodnjo otroških smuč. Tedaj je bilo nastavljenih 17 oseb z letno proizvodnjo 15.000 parov smuč. Danes je pri Elanu na Brnci zaposlenih 160 oseb, letno pa zapusti tovarno 300.000 parov alpskih smuč. Pri Elanu na Brnci so letos začeli proizvajati tudi snežne deske (snow board).

Občni zbor kmetijske zbornice v Krastowitzu Skupnost južnokoroških kmetov proti vstopu Avstrije v EGS

Na zadnjem občnem zboru kmetijske zbornice je zastopnik SJK Janko Zwitter zavzel jasno, toda diferencirano stališče SJK proti vstopu Avstrije v Evropsko gospodarsko skupnost. Tozadevno je predložil občnemu zboru tudi resolucijo, v kateri SJK jasno predoča, katere posledice bi imel vstop Avstrije v EGS za naše kmete. Tako bi se na primer znatno

znižale cene za skorajda vse kmečke produkte, prišlo pa bi tudi do umiranja kmetij. Kljub temu pa občni zbor ni bil pripravljen, da bi sprejel resolucijo SJK.

Nadalje je Janko Zwitter apeliral na zastopnike kmetijske zbornice, naj ta finančno podpre novo ustanovljeno kmečko izobraževalno skupnost, ki ima svoj sedež v Tinjah, ker

ta nudi strokovno izobraževanje za kmete tudi v drugem deželnem jeziku.

Važna točka občnega zbora je bilo tudi sklepanje o proračunu za leto 1989. Budget kmetijske zbornice za leto 1988 je znašal 57.868.000,— šil., za leto 1989 pa je predvidenih šil. 62.872.000,— Sklep občnega zbora za proračun 1989 je bil soglasen.

Stališče Skupnosti južnokoroških kmetov (SJK)/Gemeinschaft der süd-kärntner Bauern k problematiki „Avstrijsko kmetijstvo in vstop v ES“

Tudi v kmetijski politiki se trenutno živahno razpravlja o možnosti sodelovanja Avstrije pri evropskem notnem trgu. Veliko je bilo govorjenja, informacij pa le malo. Prizadetih, ki bodo konec koncev morali nositi (in prenašati) posledice takih odločitev, pa sploh niso vprašali za mnenje.

Šele letos jeseni smo se lahko malo pobliže seznanili s prednostmi in slabimi stranmi, ki jih je treba pričakovati ob eventualnem vstopu v ES. Zato SJK po široki razpravi med našimi kmetkami in kmeti lahko k tej tematiki zavzame diferencirano, vendar jasno stališče.

Na podlagi vsega, kar do sedaj vemo o posledicah vstopa v evropsko skupnost za avstrijsko kmetijstvo in gozdarstvo, se predstavniki kmetov moremo izreči le **proti** vstopu v ES.

Razlogi za ta „ne“ so naslednji:

— Če bo Avstrija sodelovala pri evropskem skupnem trgu, bo šlo kmetijstvo k najhujše prizadetim gospodarskim panogam, kmetje pa bodo ena od najbolj prizadetih poklicnih skupin, je dejal docent Matthias Schneider, ki kot priznan kmetijski strokovnjak in avtor študij o ES ve, o čem govori.

— Avstrija bo v evropski skupnosti neto plačnik, kar pomeni, da bo v skupno blagajno plačala več, kot pa bo iz nje dobila. Vprašanje je, ali so prednosti za potrošnike res vredne napovedanih 29 milijard šilingov prispevkov.

— Avstrija bo kot država s politiko konvertibilne valute spadala med države z revalvacijo, to pa pomeni dodatni pritisk na cene kmetijskih proizvodov (= znižanje), ker se računajo v ECU.

— Število kmetov bi se zaradi naših neugodnih struktur in s tem povezanega dražje proizvodnje zelo hitro zmanjšalo.

— Žrtvovati bi morali kmečko produkcijo v prid poudarjanja zmogljivih struktur (beri: industrijskih obratov).

— Avstrijski kmetje bi se morali v večini proizvodnih panog sprijazniti s precej nižjimi cenami, ki jih cenejša obratna sredstva ne bi mogla nadoknaditi. Torej spet izgube za kmete.

— Široka družbena zasidranost agrarne politike v Avstriji, kjer pri odločanju sodelujejo tudi socialni partnerji in dežele, bi bila močno okrnjena.

— Slabo razviti predeli so v Avstriji obrati deležni podpora na podlagi socialnih kriterijev in ne na podlagi velikosti kmetije ali števila glav živine, tako da dobijo izravnave (npr. dodatek za gorske kmete, pospeševanje obmejnih področij).

— V Avstriji ima kmetijstvo in gozdarstvo veliko večji pomen pri urejanju prostora (pomislimo samo na gorate obmejne predele na jugu in vzhodu države).

— Če Avstrija ne bi bila več zaščitena pred uvozom, bo to vodilo do hudega konkurenčnega boja, od katerega bi imeli korist samo veliki trgovski koncerni. Kmetijski proizvodi bi bili za potrošnika sicer cenejši, zato pa dosti slabše biološke kakovosti (meso s hormoni, s somatotropinom obdelano mleko, preveč pognojena in intenzivno kemično obdelana žita in zelenjava in podobno).

— Če bi se zanašali na ES kot na rešitelja kmetijskih problemov, bi to pomenilo, da se sami postavljamo pod skrbstvo. Probleme, ki nedvomno obstajajo, naj rešijo naši politiki, ne smemo čakati na Bruselj. V Avstriji bo npr. verjetno prej možno vpeljati odškodnino kmetom za njihovo funkcijo negovanja pokrajine kot v ES.

— Državno politično bi pristop po našem mnenju in po mnenju številnih pravnih izvedencev pomenil odpoved nevtralnosti.

— Samostojna prometna, ekološka in energijska politika, ki ustreza potrebam avstrijskega prebivalstva, bi bila v ES nemogoča.

— Znotraj ES ne obstaja koncept obtoka surovin.

— Industrijska politika gre v smer koncentracije namesto decentralizacije, kar nikakor ne ustreza načelu, naj bodo enote pregledne.

To je le nekaj bistvenih argumentov proti vstopu Avstrije v ES.

Gotovo je tudi nekaj **prednosti**. Prost dostop do trga za avstrijsko gospodarstvo je tudi za kmetijstvo velikega pomena. V nasprotnem prime-

ru je lahko ogrožen izvoz pitane in plemenske živine. Mogoče bi tudi nekateri kmetijski proizvodi dosegali višje cene in boljše možnosti prodaje (mleko, pitana živina).

Kljub temu danes jasno prevladujejo slabe strani, zato bi bilo neodgovorno, če bi prikazovali kmetov vstop v ES v najboljši luči. SJK nima razumevanja za sedanjo kmetijsko politiko, ki se tiče vprašanja ES. Pristojni predstavniki socialnih partnerjev že namigujejo, da pogosto navajane evropske pogodbe gotovo ne bo mogoče financirati in uresničiti na tak način in v taki višini, kot bi bilo to (kot spremljujoč varovalni ukrep) potrebno za kmete.

SJK se zaveda, da bo tudi brez vstopa Avstrije v ES moralo priti do sprememb v avstrijskem kmetijstvu. Strukturnih sprememb tudi brez ES ne bo mogoče zadržati (te so v skladu z mednarodnim trendom v razvitih ekonomijah z izrazitim vslužnostnim sektorjem), vendar ne bodo tako hitre in neusmiljene kot z ES. Dosti bolj kot zdaj bo potrebno proizvajati to, kar trg res potrebuje, in se tudi dosti bolj ukvarjati z marketingom. V obdelovalni in predelovalni industriji bodo spremembe neobhodne, da bi dolgoročno ostali konkurenčni.

Kljub temu verjamamo v **lastno moč in zmožnost reševanja problemov**. Morali bi pokazati več poguma in zaupanja vase in sami začeti potrebne spremembe v našem kmetijstvu ter jih tudi izpeljati. Danes smo še gospodarji v svoji hiši, jutri je lahko že vse drugače.

Ena od možnih alternativ v primeru samostojne avstrijske poti je Rieglerjeva ekosocialna agrarna politika. Trenutno je skoraj v celoti v nasprotju s kmetijskopolitičnimi cilji Evropske skupnosti.

Radi bi pomagali uresničiti ekološko agrarno politiko, vendar kaže, da ni več zanimanja za te cilje.

SJK bo storila vse, da bi svoje kmetice in kmete čim bolj izčrpano in formirala o verjetnih posledicah avstrijskega pristopa ES. Nadalje se bo z vsemi močmi zavzemala za to, da do vstopa v ES ne bo prišlo na stroške kmetov.

Intervju z deželnim svetnikom za kmetijstvo Johannom Ramsbacherjem

Ramsbacher: „Vprašanje slovenščine je treba jemati resno“

Naš tednik: Gospod Ramsbacher, točno šest mesecev ste v službi kot deželni svetnik za kmetijstvo. Obiskali ste že številne občine na južnem Koroškem in tako spoznali življenjske razmere naših korošec v tej službi.

Johann Ramsbacher: Sprva sem bil prepričan, da ima južna Koroška popolnoma drugačno strukturo kot pa Zgornja Koroška. Toda ugotovil sem, da prav tu delujejo kmetje pod istimi pogoji kot na Zgornjem Koroškem. Ravno tako je mnogo gorskih kmetov, ki delujejo pod najtežjimi pogoji, in ravno tako je dosti velikih kmetij, ki so primorane, da investirajo ogromne vsote v mehanizacijo in so zaradi tega v finančnih težavah.

V zadevi mojih predstavnih pogovorov po občinah moram reči, da mi je ravno obisk v Selah ostal v najlepšem spominu. Neverjetno lepo je videti, s kakšno krščansko tradicijo živijo tam ljudje. Tam sem se počutil prav domačega, saj tudi jaz izhajam iz razmeroma velike družine, za katero so zelo važne krščanske vrednote.

Naš tednik: Torej ste prišli tudi v stik z ljudmi, katerih govorica je

slovenska. Kakšen odnos imate do vprašanja dvojezičnosti na Koroškem?

Johann Ramsbacher: Kot sem že rekel, imajo zame krščanske vrednote velik pomen. Zato tudi cenim koroške Slovence, ker imam vtis, da ti ljudje živijo s tradicijo. Žal v celotno manjšinsko vprašanje še nimam dosti vpogleda, za mojo osebo pa lahko rečem, da je treba jemati vprašanje koroških Slovencev resno, ker gre za ohranitev naroda in njegovega jezika. Je tako, da če umre kak jezik, da se ne poživi več.

Naš tednik: Zastopniki Skupnosti južnokoroških kmetov so se pred kratkim obrnili na vas, s svojimi željami. Pri tem pogovoru so zastopniki SJK izrazili med drugim tudi potrebo finančne podpore za kmečkoizobraževalno skupnost. Boste kot deželni svetnik podprli to prošnjo?

Johann Ramsbacher: Na vsak način bom preveril celotno zadevo in se bom pozanimal, kako bi bilo možno podpreti slovenske kmete.

Naš tednik: Kako vidite bodočnost koroških kmetov z ozirom na možen vstop Avstrije v EGS?

Johann Ramsbacher: Treba bo ustvariti pogoje, da bodo kmetje lahko tudi v okviru EGS preživeli. Gotovo kmetom ne bo možno ekonomsko preživeti in se bo morala celotna družba zavedati pomena kmeta. Delovanje kmeta bo treba v večji meri finančno podpreti, kajti kmet ni le producent živil, ampak ohranja sliko narave in pogostokrat ohranja tudi javne poti. To delo bo treba v bodoče honorirati.

Seveda pa si bodo morali kmetje v bodoče tudi sami bolj pomagati. Konkretno mislim na ustanavljanje in vključevanje v strojne krožke.

Naš tednik: Po kakšnem načelu boste v bodoče delali agrarno politiko?

Johann Ramsbacher: Želim si, da bo možno delati stvarno politiko ne pa le strankarsko politiko. Upam pa tudi na dobro sodelovanje z zvezo in deželo, da mi bo možno prepričati pristojne politike, da je treba finančno in informativno pomagati kmetom, da bodo lahko preživeli na svojih kmetijah.

Naš tednik: Hvala za pogovor.

Heidi Stingler

PISMA BRALCEV

Razveseljivo je, da je naš slovenski rojak Avguštin Novak iz Malenic prejel zlato odličje za zasluge za republiko Avstrijo. Gustl ni samo odličen uradnik, ki dela za republiko Avstrijo, marveč je tudi zaveden Slovenec in kot tak dela tudi z vso vneto v prid slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Samoumevno je pri njem, da se poslužuje povsod, kjer je možno, slovenskega jezika. Njemu podeljeno odličje je ponoven dokaz, da se ni treba bati ali sramovati slovenskega pokolenja. Vsak pošten človek, bodisi Nemeč ali drugi, to tudi prizna in spoštuje.

Manj spoštovanja vreden je tisti, kateri hlapčevsko liže roke slovenskemu zatiralcu, in ki zataji, da je pripadnik slovenskega naroda. Še manj spoštovanja vredni so tisti oportunisti, kateri imajo v mislih samo svoj lastni žep, ali pa da dosežejo svoj osebni cilj. Nekateri se pa hvalijo, da so pošteni Slovenci, čeprav samo doma v kuhinji ali pa v hlevu govorijo slovensko. To je pa na vsak način premalo. Če bi bilo pri nas na Koroškem več pogumnih in vztrajnih Slovencev, kot je to Gustl, bi bilo pri nas čisto drugače.

Janez Lesjak,
Vrba

Škofija je zamenjala glavnega urednika Kärntner Kirchenzeitung „Primer Halmer se lahko ponovi vsak čas!“

Maria Halmer je predčasno zapustila svoje delovno mesto pri koroškem nemškem cerkvenem časopisu Kärntner Kirchenzeitung. Sedem let je bila glavna urednica tega verskega tednika. Od novinarskih kolegov in kolegic ter od prijateljev in prijateljic se je poslovila v uredniških prostorih. Pravzaprav bi morala zasedati mesto glavne urednice še eno leto, a prišlo je drugače.

Ob slovesu so njene sodelavke in sodelavci izdali posebno številko, ki ni namenjena javnosti. V tej številki so objavljeni tudi tisti prispevki, ki po mnenju nekaterih niso smeli biti objavljeni v Kärntner Kirchenzeitung. Tako se berejo s strojem natipkane besede kot uvod v to nejavno številko: „Imej na koncu ti zadnjo besedo, tisto, ki je tolikokrat nisi smela izpovedati.“

Beseda, najvažnejši instrument novinarja, ji je bila po intervencijah škofije kar večkrat odvzeta. Tako tudi pri zadnjem posegu s strani škofije. Tedaj je Maria Halmer vprašala, koliko je škofiji njen sedež vreden. Teden

za tem je bila seznanjena s predlogom, da naj uporabi dopust do konca leta, od 1. januarja pa do njene upokojitve v septembru 1989 je oproščena službe pri polni plači. Ker je bil v zadnjem času pritisk na uredniško delo takšen, da ni več mogla opravljati nalogo glavnega urednika, je privolila v to rešitev. Pri slovesu je Maria Halmer poudarila, da se nikakor ni več počutila kot novinarka. Z grenkobo pa je glede razmer v škofiji dejala: „Primer Halmer se lahko ponovi vsak čas!“

V imenu velike večine koroških Slovencev naj je na tem mestu izpovedana tudi zahvala za njeno sočutenje z nami in za občutljivo prikazovanje naše boli in hrepenenj. Sicer je Maria Halmer sama privolila v tako raz-rešitev, vendar je povedala tudi, da zapušča Koroško „z velikimi ranami“. Gotovo sočuti njeno bol tudi mnogo koroških Slovencev, kot je to zapisal Hanzi Tomažič v Nedelji. Spoštovanje Marije Halmer do naše materinske in obzirno pisanje o nas ji je postal tudi eden izmed kamnov spotike.

Vincenc Gotthardt

MLADINA ZA MLADINO

Koroška dijaška zveza spet deluje

Ne, ne, Koroška dijaška zveza še obstaja! V zadnjem času smo le bolj mirno in pridno spali.

V začetku oktobra je Koroška dijaška zveza dobila po zaslugi tajnika NSKS Huberta Mikla izredno ugodne prostore, ki nam omogočajo ponovno poživitev klubske dejavnosti. Na sejah smo se odborniki s predsednico Nado Zerzer odločili, da bomo v letošnjem šolskem letu sčasoma poživili posamezne delovne krožke. Zavedamo se in obljublamo, da bomo vsako dejavnost, ki jo bomo pričeli, temeljito pripravili. Radi bi vam, draga mladina, predstavili nekaj krožkov, ki že delujejo ali pa se pripravljajo na delovanje.

Glavno nalogo vidimo v tem, da združujemo slovensko mladino in ji nudimo čimbolj pester in zanimiv program. S tem želimo nagovoriti čim večje število mladincev in jim nuditi predvsem politično, kulturno kakor tudi splošno izobrazbo. Zato je za mladinsko organizacijo zelo pomemben politični krožek. V njem ne bomo obravnavali le visokopolitičnih tem, ampak tudi politiko vsakdanjega življenja.

Kot drugo je začel delovati oder mladje KDZ. Skupina se je že formirala in število sodelujočih je nadvse razveseljivo. Kaže, da je med dijaki spet večje zanimanje za odrsko dejavnost. Igralci so si zastavili zelo zanimivo in poučno, na drugi strani pa zelo naporno nalogo: na odru hočejo pokazati politiko koroških Slovencev v zadnjih letih. S tem projektom se bo oder mladje KDZ po dveh letih spanja spet prebudil.

Vrhu tega še skrbimo, da se slovenska mladina zabava: predvajamo filme, organiziramo plesne, veselice . . .

Omenil bi še rad, da je pri sestankih s strani odbornikov in članov prišlo še veliko odličnih idej, kaj lahko še naredimo. Uresničiti hočemo čim več, vendar bomo o tem poročali šele, ko bodo načrtovani krožki že delovali.

Naj na koncu izpovem še veliko željo odbora KDZ. S strani dijakov in dijakinj Zvezne gimnazije za Slovence pričakujemo več zanimanja za našo organizacijo. Zato Vas, dragi dijaki in dijakinje, vabimo, da obiščete naš novi klub v Domgasse 19 v 3. nadstropju. Postanite tudi vi člani KDZ in doprinesite svoj delež k uspešnemu delovanju kluba.

Tonči Rosenzopf

Odprtje novega kluba KDZ bo v torek, 20. dec., ob 19. uri

Adventni koncert v Železni Kapli

Za trenutke se hočemo umiriti in doživeti, da je človek, kot pravi Ivan Cankar, le romar na božjih poteh najsvetlejša in najresničnejša vizija vsakega časa, prag večnosti, kjer se poljubljata v ekstazi ljubezni nebo in zemlja, duh in materija, človek in Bog.

To je bilo bolj obširno geslo adventnega petja v Železni Kapli. Večer je priredila farna skupnost v Železni Kapli. Župnik Poldej Zunder je v nabit polni farni cerkvi pozdravil vse navzoče v obih deželnih jezikih. Program je bil zelo posrečeno izbran. Med recitali, ki jih je predvajala reci-

tatorska skupina, so prepevali adventne in nabožne pesmi cerkveni zbor pod vodstvom Jožka Wrulicha, mladinski zbor iz Železne Kaple pod vodstvom Florentine Unek, obirski ženski oktet, tercet Sine Nomine, kvartet bratov Smrtnik ter gostje iz Slovenije komorni zbor Domžale pod vodstvom Karla Leskovca. Vse skupine so s svojim lepim in ubranim petjem navdušile poslušalce.

Prireditev bo možno podoživeti tudi zvočno in sicer v sredo, 21. decembra, ob 21. uri v slovenski večerni oddaji celovškega radia.

V pesmi, besedi in zvokih so v Železni Kapli poromali v svetlejše vizije časa.

Adventno srečanje mladine v Šmihelu in Šmarjeti v Rožu

Mladinci iz Podjune so se zbrali v soboto, 10. decembra, v farni dvorani v Šmihelu. Za Rož pa je bila 11. decembra za zbirališče, izmenjavo mnenj in kramljanje določena farna dvorana v Šmarjeti v Rožu. Srečali so se v adventu. V Podjuni je bilo srečanje pod geslom „Pričakujem te“, v Šmarjeti pa so mladinci razmišljali o odnosu mladine do Cerkev.

V Šmihelu je bila ena izmed temeljnih izpovedi tega popoldneva izražena pri mladinski maši, namreč, da se adventna pričakovanja ne dajo rešiti z materialnimi dobrinami temveč le v ljubezni do bližnjega. Človek je namreč zato ustvarjen, da ob sočloveku spoznava in oblikuje svoj JAZ. „Pričakujem te“, to pa je bilo geslo, o katerem so mladinci v skupinah razpravljali. Skušali so najti odgovor na vprašanje, kaj pravzaprav pričakujejo ob Jezusovem rojstvu.

V Šmarjeti v Rožu, kjer se je zbralo nekaj nad 50 mladincev, je bila tematika naravnana na odnos mladincev do Cerkev. „Ne vem, če sploh hočem, da se v Cerkvah kaj spremeni, kajti potem bi se moral tudi sam spremeniti.“ Takšne so bile besede mladincev, ki je skušal premišljevat o tem, kaj se naj spremeni. Bolj jasen je bil potem že predlog, da je v Cerkvah vse preveč besed in premalo dejanj. „Govoriti jezik ljudi, ne pa lebdeti nad njimi,“ to je bila iskrena želja. Celibat naj bi se odpravil, je bilo slišati od nekaterih. Pa še nekaj: Nekateri mladinci so ugotovili, da „naš škof ni pravi mladinski škof“. Tudi o tem, da se Cerkev medijalno ne zna uveljaviti in da ne zna izrabiti možnosti sredstev javnega obveščanja, je tekel govor. Vendar je mladina našla tudi pohvalne besede za Cerkev.

vg

Mladina ob prijetnem kramljanju. Našla pa je tudi kritične besede do Cerkev.

Trstenjak prejel najvišje jugoslovansko priznanje

Dr. Anton Trstenjak koroškim Slovencem ni neznan. Predaval je tudi na novoletnem srečanju v domu prosvete Sodalitas v Tinjnah. Te dni pa je prejel najvišje jugoslovansko priznanje za znanstvene dosežke — nagrado AVNOJ-a.

Trstenjak je duhovnik mariborske škofije, dolgoletni profesor na Teološki fakulteti v Ljubljani, znanstvenik svetovnega slovesa, član številnih znanstvenih združenj po svetu, kakor tudi najvišje slovenske znanstvene ustanove — Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

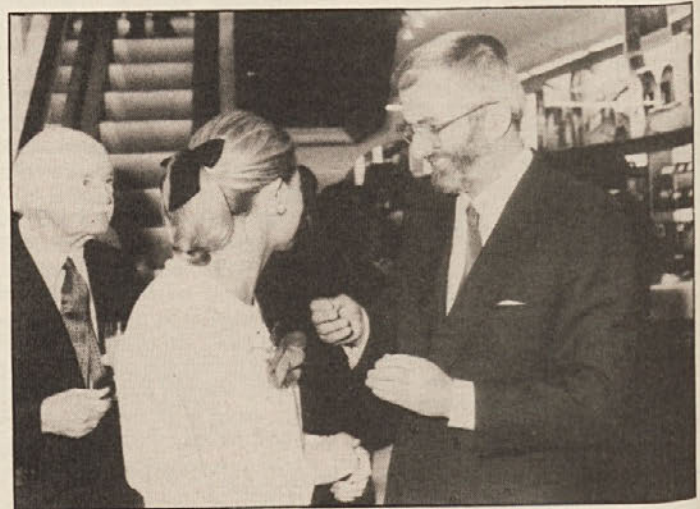
Trstenjak je psiholog, ki je napisal vrsto znanstvenih knjig, ki so mnogim pomagale premostiti težave s seboj in z drugimi. Je tudi strokovnjak svetovnega slovesa na področju psihologije barv.

Umrl je Lipejev oče na Dulah

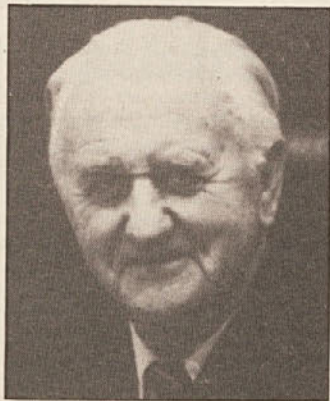
Pred nedavnim je odšel po večno plačilo gospod Avgust Planteu, po domače Lipejev oče na Dulah pri Miklavčevem. Rojen je bil 28. avgusta leta 1900 in bil daleč naokoli spoštovan in ugleden mož, ki je bil 16 let žitrajski cerkveni ključar. Pri Lipeju je slovensko berilo vselej bilo na policah in so po njem zelo radi segali; tako je Avgust Planteu redno kupil za družino mohorjeve knjige, in bil zvest bralec slovenskih časopisov, kajti Lipejev oče svoje slovenske zavesti in globoke vere nikoli ni skrival. Naj rajni Lipejev oče v miru počiva, ženi in otrokom pa izrekamo naše globoko sožalje.

Hartlauerjeva hiša v Celovcu na Starem trgu

Pretekli teden je trgovec Hartlauer na Starem trgu odprl trinadstropno trgovino. Je to že osemdeseta podružnica v Avstriji. Naslednji pa sta načrtovani v Špitalu ob Dravi in v Velikovcu. Hartlauer prodaja robo za fotografijo, hi-fi robo, pa tudi očala je pri njem možno kupiti.

ČESTITAMO

80-letnico svojega življenja praznuje 18. decembra Štefan Sienčnik iz Dobrle vasi. Gotovo je vsakomur znano avtoprevozno podjetje Sienčnik v Dobrli vasi. To podjetje je Štefan Sienčnik pred več kot 50 leti ustanovil. Bil je dolgoletni predsednik Posojilnice v Dobrli vasi. Danes je njen častni predsednik. Vnetemu kulturnemu delavcu ob tem življenjskem jubileju čestitajo EL, Posojilnica Podjuna, SPD „Srce“ in uredništvo Našega tednika.

Zalki in Franciju Kelich iz Sel se je minuli teden rodil sinček, ki mu bodo dali ime Martin. Srečnima staršema in Matjažu, ki že težko čaka na bratca, iskreno čestitamo k družinskemu naraščanju, malemu Martinu pa želimo vse najboljše na njegovi življenjski poti.

Pri filmski firmi MKS v Celovcu so imeli v preteklih dnevih kar dva jubilaranta. Snemalec in filmski ustvarjalec Ivan Klarič,

Informacijski večer o možnostih zaposlitve

V ponedeljek in torek sta bila informacijska večera, ki sta slovenske dijake in študente informirala o možnih zaposlitvah v gospodarskih organizacijah, podjetjih in produkcijskih družbah. Skupno s Slovenskim znanstvenim inštitutom so na ta dva večera vabili Slomškov dom, Modestov dom in Mladinski dom. V ponedeljek so bili zastopniki nekaterih podjetij na razpolago četrtošolcem, v torek pa dijakom 8. razreda Slovenske gimnazije, študentom in učencem drugih šol.

Najprej je bil predvajan film o slovenskem gospodarstvu. V tem filmu so bila prikazana tudi podjetja, ki so se v zadnjih letih naselila na južnem Koroškem. Preko teh firm se odvija skoraj ves izvoz iz Slovenije. V naslednjih mesecih pa bodo k že obstoječim podjetjem prišla še dodatna štiri podjetja. Te firme pa potrebujejo kvalificirane sodelavce.

vg

katerega ime mora biti vsakemu gledalcu lokalnega televizijskega programa ORF „Kärnten heute“ pojem, je star 35 let. Tudi likovni ustvarjalec in stalni sodelavec pri firmi MKS Valentin Čertov je postal nekoliko starejši. Od rojstva do danes je naštel 25 let. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Našega tednika.

50-letnico je obhajala gospa Doroteja Rulitz iz Kotmare vasi. Številnim čestitkam se pridružujeta tudi uredništvo NT in EL Kotmara vas.

Lekšova mama Kristina Kežar iz Horc pri Št. Vidu v Podjuni bo prihodnji teden praznovala 84. rojstni dan in god. Za visoko obletnico in h godovnemu dnevu ji iskreno čestitamo in ji želimo še mnogo lepih, zdravih in zadovoljnih let med njenimi dragimi.

V Št. Rupertu pri Velikovcu je te dni praznoval pater Bertrand Kotnik svoj 75. rojstni dan. Za njegov praznik mu iskreno čestitamo in mu želimo še veliko zdravih in srečnih let in mnogo uspeha pri njegovem znanstvenem delu.

Lucija Sperdin iz Prible vasi je pred kratkim praznovala svoj 70. rojstni dan in god. Za dvojni praznik ji iskreno čestitamo in ji želimo še veliko zadovoljnih, zdravih in srečnih let.

Tereziji Krištof iz Dragožič želi za osebni praznik društvo upokojencev iz Št. Jakoba mnogo zdravja in sreče.

Willi Moschitz, poslovodja firme Elan na Brnci, je v svojih uvodnih besedah dejal, da je „naša narodna skupnost povezovalni most med narodi. Gradi pa se ta most samo tam, kjer se manjšina udelejuje pri skupnih ciljih. Take priložnosti skupnega udelejevanja so tudi domača podjetja. Te priložnosti je treba izrabiti“.

Na tem večeru so mladinci predvsem zvedeli za kadrovske potrebe in za možnosti izobrazbe. Direktor Intrade Jeglič je izpovedal misel, ki ga preganja za celo življenje: „Vsak naj dela tisto delo, s katerim ima veselje in trajno zadovoljstvo.“

Navzoči so lahko zvedeli in koga bodo slovenska podjetja in produkcijske družbe z udeležbo jugoslovanskega kapitala potrebovala.

Otroški pevski zbor Škocijan pod vodstvom Helke Mlinar je sooblikoval adventno srečanje.

Adventno petje v Škocijanu

Prostorna škocijanska farna cerkev, v kateri so se že večkrat vršili koncerti cerkvenih in duhovnih pesmi in je zelo primerna za tovrstne prireditve, je komaj sprejela množico obiskovalcev adventnega petja, ki je bilo na 3. adventno nedeljo v farni cerkvi v Škocijanu.

Prireditelj tega adventnega petja je bil AGV Volksliederchor Kühnsdorf/Sinča vas, katerega vodi Karel Wunder. Zelo pohvalno pa je, da je prireditelj povabil tudi slovenske pevске zbornice k sodelovanju, da je bilo to skupno adventno srečanje nemško in slovensko govorečih ver-

nikov. Na prireditvi so sodelovali: Musikschule Völkermarkt, Cerkevni pevski zbor iz Škocijana, slovenski cerkveni zbor iz Dobrle vasi, Singgemeinschaft Eberndorf, otroški pevski zbor Škocijan, sestre Matitz, MePZ „Srce“ iz Dobrle vasi, Singgemeinschaft Turnersee/Stein in že omenjeni prireditelj AGV Volksliederchor Kühnsdorf. Med posameznimi nastopi je Doris Schmacher recitirala primerne adventne in božične pesmice. Celotno vodstvo zelo posrečene adventne prireditve je bilo v rokah Karla Wunderja. Izkupiček tega adventnega petja pa je namenjen akciji „Luč v temo“.

Adventno srečanje v Ločah

Terezija Gallob vodi mlado tamburaško skupino v Ločah.

Adventno razpoloženje je doživelo v Ločah pri Pušniku še poseben višek, ko je nastopila mlada tamburaška skupina, ki jo vodi Terezija Gallob. Deset mladih tamburašev je, ki bodo stopili v stopinje starejših tamburašev. Večer je povezoval Franci Černut. Spomnil se je časa pred petdesetimi leti, na trpljenje po svetu, na darila, o beganju ljudi drug mimo drugega, o svetovih med besedo in dejanjem.

Med posameznimi Černutovimi meditacijami so nastopili kot recitatorji majhni Markus Treiber, Cornelia Černut in Širica Tischler. Zapel je tudi trio Jepa (Danica Uršič, Erika Wrolich in Hermi Singer) kakor tudi cerkveni zbor pod vodstvom Šimeja Triesniga. . . . da bo jutrišnji dan

sončni dan, svetel in čist! S to mislijo je bilo to adventno srečanje v Ločah sklenjeno. vg

ČESTITAMO

Marija Wrolich z Radiš je te dni praznovala 51. rojstni dan in god. Za dvojni praznovanje ji iskreno čestitamo in ji želimo še veliko zdravih, srečnih in veselih let.

55. rojstni dan je pred kratkim praznovala Kristina Pavlič na Obirskem pri Železni Kapli. Za njen praznik ji iskreno čestitamo in ji želimo še mnogo zdravih in lepih let.

Izšla sta knjižna darova

Končno sta knjižna darova Mohorjeve založbe in pa Slovenske prosvetne zveze na trgu. Letos je malo dalj trajalo, da so ju predstavili. Posebej to še velja za Mohorjevo, ki je druge barti zelo pohitela s predstavitevjo. Imajo pa pri založbi tudi tehten vzrok zamudi: šele pred nedavnim so izdali Ringlovo „Koroško dušo“ in preden pride na svetlo tako zajeten zalogaj, steče le dosti vode po Dravi dovte.

No, sedaj sta darova na policah knjigarn in pri razpečevalcih in najrazličnejšega in zanimivega branja nam ne bo zmanjkalo ob letošnjih zimskih večerih. Ob kar pestri ponudbi branja za mlade in najmlajše pa se kar sama po sebi ponuja priložnost, da skupno z njimi pregledamo, prelistamo, preberemo in poslušamo knjige in kaseto.

Mohorjev knjižni dar za leto 1989

Svoj knjižni dar za leto 1989 je Mohorjeva založba predstavila v ponedeljek, 12. decembra. Vodja založbe Franc Kattinig se je opravičil za pozen termin in ga utemeljil z Ringlovo knjigo „Kärntner Seele“, ki je pred ne-

davnim izšla pri založbi. Navzoče zastopnike medijev je seznanil tudi z dejstvom, da precejšen del knjižnega daru potuje čez veliko lužo in na Tržaško, v Slovenijo pa malo ali skoraj nič, kar še posebej velja za koledar.

Stalnici mohorjevega knjižnega daru sta Koledar in pa družinska Pratika. Kot je razvidno že iz naslovne platnice koledarja, je letošnjemu obisku papeža Janeza Pavla II. na

Krki odmerjen primerno obsežen članek, sicer pa je zelo pestre in raznolike vsebine.

Kot 43. zvezek družinskih večernic je tokrat na razpolago koroški roman Helmuta Scharfa „Moji mali kavalerji“, ki ga je v slovenščino prevedla dr. Marija Klun.

Po zapisu nemškega pesnika Clemensa von Brentana je Ana Katarina Emmerich napisala „Življenje in trpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa“. Uvodno misel je napisal grabštanjski župnik Tone Opetnik.

„Veter poje“ je naslov pesniški zbirki (že četrti) Milice Hrobath. Avtorica, učiteljica po poklicu, je dejala, da je začela pesniti iz potrebe, ker za šolarje ni bilo primernih pesmic. Zbirka je izšla v seriji Mladi Korotan kot deveti zvezek.

Prav tako učitelj je avtor knjižice „Naš zlati mladi dan“, Herman Germ; „Pesmi in igrice“ je podnaslov knjižici, ki jo je ilustrirala učiteljica Hermi Pavlič in je v seriji Mladi Korotan izšla kot osma. Nekaj let že Mohorjeva izdaja v sodelovanju z založbo Jungbrunnen na Dunaju dvojezične otroške slikanice. Tokrat so v knjižnem daru Gegci/Geggis Mire Lobe, ki jih je ilustrirala Susi Weigel, zahtevno besedilo pa v slovenščino prevedla Sonja Wakounig. Založba je izdala dvojezično slovensko/nemško in čisto slovensko verzijo. Sporočilo Geg-

cev je skupnost, prijateljstvo in odpravljanje predsodkov.

Izdala je Mohorjeva tudi gradiščansko/hrvaško-nemško verzijo Gegcev. Po „uradnih“ podatkih naj bi prevod opravil neki Marko Vuketich. A že prvi bežni pregled tega prevoda in primerjava s slovenskim prevodom sta pokazala, da se je Vuketich oprl na delo Sonje Wakounig, da je, kar je pri predstavitvi knjižnega daru priznal in poudaril sam Franc Kattinig, prevajal po slovenskem prevodu (česar pa Sonja Wakounig ni vedela — op. pisca).

V tej zvezi je potem več kot upravičeno vprašanje, zakaj Mohorjeva založba pri gradiščansko/hrvaški verziji tega ne omenja in Vuketicha reklamira kot prevajalca.

Menim, da prav najstarejši slovenski založbi, ki je učila slovenski narod brati, take manire sploh ne pristojajo in jih od nje tudi ne bi pričakovali.

Izredno lep je stenski koledar, ki ga je oblikovala likovnica Barbara Möseneder-Köchl. Redna postaja tudi kaseto v knjižnem daru — tokratna nosi naslov „V dolinci pod Jepo“, na kateri pojejo MoPZ „Jepa-Baško jezero“, Podhumški kvartet in Mladinska skupina iz Ledinc.

Knjižni dar Mohorjeve je že pri zaupnikih in v obeh knjigarnah.

Franc Wakounig

Cikel predavanj v Šentjaku:

„Kulturne pravice etničnih manjšin“

Ob 40-letnici podpisa človekovih pravic sta Katoliška prosveta v Šentjaku in laični teologi Solnograda vabili minulo soboto na cikel predavanj na temo „Kulturne pravice etničnih manjšin“.

Uvodoma je pozdravil Peter Fantur referente, ki so obširno prikazali situacijo koroških Slovencev na vseh področjih političnega, kulturnega, šolskega in cerkvenega življenja.

Dv. sv. dr. Valentin Inzko je prikazal situacijo manjšinskega šolstva v obveznem šolstvu in je dejal, da bi se po njegovem mnenju lahko opustila ločitev šolarjev v dva razreda. Po njegovem mnenju pa se situacija za dvojezične šolarje po novem šolskem zakonu nikakor ni poslabšala, v določenih primerih pa bodo prav gotovo potrebne korekture, tako Inzko. Zaključno pa je Inzko še dejal, da naj ne bi sami zapravili šanse, katero nudi šolska reforma.

Ravnatelj Slovenske gimnazije dr. Reginald Vospersnik pa je zavzel stališče k aktualnemu pogovoru Scheucherja in ministra Neisserja,

pri katerem se je Scheucher jasno izrazil proti ureditvi trgovske akademije, tako Vospersnik. Da je prišlo pri razvoju glede uradnega jezika slovenščine do številnih zakonskih sprememb, to je nakazal v svojem obširnem referatu dv. sv. dr. Pavel Apovnik, ki je naštel tudi vse urade južne Koroške, pri katerih je možna uporaba slovenščine. Dr. Apovnik je kritiziral, da ima slovenščina kot uradni jezik veljavo samo v 13 občinah dvojezičnega ozemlja, v drugih občinah, kjer pa je slovenščina prezentna na vseh področjih (kot npr. v Škocijanu ali v Dobri vasi), pa ljudje nimajo pravice do uradnega jezika slovenščine. Kot vzrok, da se Slovenci pogostokrat ne poslužujejo možnosti uporabe slovenščine na uradih, vidi Apovnik močno psihološko obremenitev, ter dejstvo, da se zadeve, katere je treba obravnavati v slovenščini, trajajo navadno dalje.

Predsednik KKZ dr. Janko Zerzer je predstavil delovanje in pomen Krščanske kulturne zveze in je prikazal težavno situacijo Glasbene šole, za katero Zveza in dežela nista pripravljena dati finančne podpore. Za KKZ pa je izredno važ-

Škoda, da „4J“ že prej nismo imeli

Ko so „4J“ preteklo soboto vabili k Šoštarju v Globasnici, da bi predstavili svojo prvo kaseto („Smehljaj“), so bila pričakovanja velika. Že pred tem koncertom je bilo namreč slišati, da znajo Janko (Smrečnik), Pepej (Krop), Janez (Gregorič) in Jurij (Opetnik) navdušiti s svojimi pesmimi.

Tisti, ki so se sobotnega koncerta udeležili, so lahko ugotovili, da visoka pričakovanja niso bila neutemeljena. In teh udeležencev ni bilo malo: prišlo jih je toliko, da je postala Šoštarjeva dvorana pretesna. Predvsem je bila zastopana mladina — in morda je bil po dolgem času spet prvi koncert, ki je dejansko nagovoril oz. navdušil naš narodni naraščaj.

Za to so bili „krivi“ tako teksti kakor glasba skupine „4J“. Pa tudi „prvi kabaretistični poskusi“ naših podjunskih umetnikov, polni duhovitosti ter zdrave kritičnosti. Škoda le, da koroški

Slovenci nismo bili soočeni že pred desetletji s podobnimi domačimi umetniki — morda pa bi se razni naši politiki le čutili prisiljeni, da je treba pri javnem delu upoštevati predvsem zdravo ljudsko pamet.

Vse preveč so razni naši narodni voditelji navdihovali ljudstvo s parolami, naših polomij

in tragedij da je kriv samo naš narodni sovražnik v vrstah večine. Ali pa, da smo se izogibali odkritemu ter stvarnemu razčiščevanju raznih notranjih problemov z „utemeljevanjem“: ne serimo v lastno skledo! In če je kdo samo tvegaj, izraziti svoj misel, kritično ter odkrito, pa je kar hitro veljal (pogostokrat

še velja) kot nasprotnik „enotnosti“.

„4J“ nas skušajo navajati, da bi bili nekoliko bolj kritični do lastnega ravnanja ter bolj resni, kadar gre za življenjsko važna (oz. nevarna) vprašanja. Kot je to npr. človekovo uničevanje narave, otroške duševnosti, pripadnikov narodnih in drugih manjšin — ljudi.

Se bomo te pomoči tudi poslužili?

-Kuj-

PS.: Smo v času adventa in težko pričakujemo božič. Pravi-jo, da je to čas razmišljanja.

V — koristno — pomoč za to sta na vsak način kaseto „4J“ in brošura, v kateri niso predstavljeni samo člani ansambla, temveč vsebuje tudi nekaj tekstov njihovih pesmi.

Priporočamo vam, da se oglasite v eni od obeh slovenskih knjigarn v Celovcu.

Knjižni dar SPZ za leto 1989

Prejšnji teden sta Slovenska prosvetna zveza in pa založba Drava predstavili knjižni dar SPZ za leto 1989. Dar obsega pet knjig in kaseto za otroke.

Stalnica vsakega knjižnega daru je Koroški koledar. Precejšen del je namenjen spominu na doživljanje nacizma, nadalje so v koledarju še prispevek o šolski diskusiji in njenem pravem dialogu, Kluba koroških Slovencev v Ljubljani in Mariboru se na široko predstavljata ob njuni 60-letnici, prispevke pa zaokrožajo še članek o Andreju Einspielerju, Franu Zwitteru, tovarni celuloze Obir, papeževem obisku na Koroškem ter razmišljanja lužiško-srbskega pisatelja Jurija Kocha in članek o koncertu Roža, Ponižani in razžaljeni. Zanimivo branje je Koroška bibliografija, bogata foto-kronika in pa nekaj pesmi še bogatijo koledar.

Pred nedavnim je umrl Erich Fried. Andrej Kokot je prevedel nekaj njegovih pesmi, ki so izšle v zbirki Pesmi. Dr. Teodor Domej je avtor drobne brošurice „Koroški Slovenci in leto 1938“, ki jo vsakomur še posebno priporo-

čamo, saj je važen in potreben prispevek k spoznavanju dogodkov leta 1938, kot smo jih doživljali oz. morali doživljati koroški Slovenci.

Janko Messner je izdal že Skurne storije, sedaj so za njimi zagledale beli dan še „Gorše storije“. Kdor pozna Messnerja, ve, da je tudi v ta gorših marsikatera skurna in avtor tudi v tej zbirki ne prepevčka v zboru, ampak kot samohodec ubira svojo, včasih žaltovo literarno pot.

Koliko trav pri nas raste, človek šele vidiš in spoznaš pri prebiranju knjige „Travnike rastline na Slovenskem“, ki sta jo napisala Andrej Seliškar in Tone Wraber. Kdor ljubi pisano travniško cvetovje in rastlinovje in se ne počuti dobro le na brezcvetlični, štiri-dopetmilimetrski vrtni tratnici, bo rad segel po tem informativnem čtivu.

Otrokom na razpolago pa je povest iz raja okoli Triglava: Povest o Zlatorogu, kot jo je zapisal Baumbach.

Knjižni dar SPZ stane šil. 348,—.

Franc Wakounig

nega pomena tudi sodelovanje z nemško govorečimi institucijami in posamezniki. Tako skuša KKZ tudi ob priliki 26. oktobra navezati boljše stike z nemško govorečim sosedom s prireditvijo „Dober večer sosed“.

Šentjakovski župnik Pepej Marketz pa je v svojem referatu dejal, da se mora kot duhovni pastir dnevno odločati, v katerem jeziku nagovori farane. Kot povsod na dvojezičnem ozemlju pride pogostokrat do najhujše kritike, katere je težko prenašati. Mnogokrat pravi večinski narod, da je na cerkvenem področju zapostavljen, kar pa Marketz ne vidi tako. Skoraj vse maše so v Šentjaku dvojezične, prav tako dvojezične so vse otroške, mladinske in druge skupine v fari. Na podlagi evangelija pa stoji Pepej Marketz seveda na strani zatiranih in to so seveda Slovenci, ki potrebujejo posebno podporo, da bodo kot etnična skupina lahko preživeli.

„Nemško govoreča večina v cerkvi ni zapostavljena, gre le za vprašanje, kako se obravnava vprašanje dvojezičnosti“, tako Marketz, ki je zaključno dejal, da je na Koroškem Cerkev edina institucija, pri kateri slovenščino ni treba posebej zahtevati.

Kot zelo konsekventnega in zato tudi ne povsod priljubljenega borca za manjšinske pravice je Peter Fantur pozdravil referenta univ. prof. Gstettnerja.

Peter Gstettner je ob tej priliki

očital najvišjim koroškim deželnim politikom, da še očitno niso premagali preteklosti. Kajti če deželna enotnost bila ogrožena le dvakrat, namreč le leta 1918/19 in leta 1945, potem je razumljivo, da se bodo koroški politiki dejansko oddahnil, če bo minilo letošnje spominsko leto.

Če nekdó pozabi na dogodivščine leta 1938, in meni, da takrat deželna enota ni bila ogrožena, potem dvomim, če ta človek sploh ve, kaj so človekove pravice, tako Gstettner, ki je naštel vrsto primerov dnevnega kršenja človekovih pravic na južnem Koroškem. Najpomembnejšo vlogo pri tem igra KHD, pa četudi to ne sliši rad, to ostane resnica.

Eden izmed takih primerov je napad na manjšinsko šolstvo, pomembne pa so npr. tudi reakcije na prvi slovenski Smollejev govor v parlamentu. Dejstvo je tudi, da se že napadajo duhovniki v dvojezičnih farah. Da se pa tako vprašanja skušajo rešiti s tako imenovanim dialogom s tistimi silami, ki so koroške Slovence desetletja dolgo napadali, to je za Gstettnerja absurdno.

Na vprašanje nekega laičnega teologa, koliko da je res Slovencev na Koroškem, je Inzko dejal, da se ne strinja z verzijo, da jih je le med 10.000 in 15.000, ter da misli, da jih je okrog 50.000, le da je zavednost teh ljudi zelo različna.

Heidi Stingler

Krajevni sestanek KEL

Vabimo na pogovor in sestanek za nastop pri deželnozbornih volitvah vse zainteresirane občane Šentjakoba, ki bo v ponedeljek, 19. decembra 1988, ob 19.30 v društveni sobi nad Posojilnico.

Miha Zablatnik, l. r. Franc Janežič, l. r. deželni tajnik občinski odbornik

PISMA BRALCEV

Leta 1930 . . . ?

Leta 1930 smo v Celovcu imeli na šoli slovenščino kot prosti predmet. Kar nekaj nas je bilo, ki smo se prijavili. Za božične praznike so nas obiskali funkcionarji slovenske osrednje organizacije. Njihov človek nam je rekel: — A se res učiš slovensko? No, priden, priden . . . Tu imaš bonbon . . . Veš, kdor govori slovensko, je Slovenec!

Večina od nas pa se s takim argumentom ni strinjala, ker smo se imeli za Nemce. Zato smo se v glavnem vsi od slovenščine spet odjavili. Danes se mi zdi to škoda, ker slovenščine ne razumem, prepričan pa sem, da krivda ni zgolj na moji strani.

Tako mi je pripovedoval človek, ki svoje simpatije do slovenstva ni skrival. Misel naj bi služila temu, da prijatelj ne bi sami odganjali proč, da ne bi ponavljali starih napak.

St. M., Celovec

NAŠI JUBILEJI . . . . . IN SPOMINI

Ivan Regen (1868—1947), veliki znanstvenik in znameniti dunajski Slovenec

Doma se mu je dolgo godila velika krivica

Naravoslovci že dolgo vedo, da si murni med petjem odgovarjajo: pojav se imenuje alterniranje (alternirati — (iz)menjavati, vrstiti se). Slovenski naravoslovec-biolog svetovnega slovesa in znameniti dunajski Slovenec, prof. dr. Ivan Regen (9. december 1868, Lajše v Poljanski dolini nad Škofjo Loko — 27. julij 1947, Dunaj), je v svojem dolgoletnem raziskovalnem delu v avstrijski prestolnici proučil žuželčje glasove do tolikšne mere, da se je lahko vključil v alterniranje. Murni so namreč počasi, a vendarle, sprejeli njegove glasove kot glasove svojih vrstnikov. Pri tem seveda ni šlo za pogovarjanje človek z živalmi, vsekakor pa je prišlo do njihovega odgovaranja človeku.

Veliki slovenski biolog Ivan Regen, ki je po svojih pionirskih raziskovanjih zgradbe cvrčal, oglašanja (čirikanja) in sluha pri murnih in kobilicah zaslovel po vsem svetu, velja za začetnika znanstvene bioakustike. Torej velja tudi za začetnika nove metode in nove smeri v tako imenovani eksperimentalni biologiji, znanosti o živih bitjih in življenjskih pojavih sploh.

Črni, simpatični godci . . .

„Kot eden največjih znanstvenikov, če ne največji biolog slovenskega juga, je Regen res zrasel na Dunaju, kjer je črpal znanje pri svetovno znanih zoologih (živaloslovcih), Clausu in Grobbnu. Tedaj so proučevali pri živalih predvsem njihovo zgradbo, notranjo in zunanjo. Tudi mlademu, še ne trideset let staremu Ivanu Regnu je prinesla doktorski naslov z odliko razprava o napravah, s katerimi godejo različne kobilice in murni. Res, na zunaj še skrbno in natančno opisovanje „instrumentov“, s katerimi se oglašajo ti šesternogi godci; to delo so bile samo zdrave, močne korenine, v katerih se je pretakal že nov sok, sveže življenje . . .“

„ . . . Ob tej razpravi so mlademu raziskovalcu misli nemalokrat ušle v domači kraj, v Lajše, v tisti lepi svet pod Žirovskim vrhom, kjer je kot Janezek pasel

ovce, s slamico spravljal murne iz luknjic, jih poslušal, lovil in nosil domov na travnik pred domačijo. Tedaj je tudi materi, ki se je vrnila s polja, Janezek zastavil vprašanje: „Mat', povejte no, kok poje murnček.“ Ti črni, simpatični godci, so vzbudili v Regnu vedno nova in nova vprašanja, ne samo, kako poje, temveč tudi, zakaj poje, kako sliši, kako se najdeta samec in samica. Tako dobro kot Regen, ni poznal murna nihče; razen njega ni doslej še nihče izvil iz murna in njegovih sorodnikov, toliko zanimivih izsledkov, kot naš veliki rojak iz Poljanske doline. Murni in kobilice, ki so mu jih pošiljali od doma, so napravile Regna za velikega znanstvenika“. (Dr. Anton Polenc, ugledni slovenski naravoslovec in dolgoletni ravnatelj Prirodoslovnega muzeja Slovenije v Ljubljani.)

Pesem samcev — kažipot samicam

Da bi dokazal, kakšen smisel ima petje murnov samcev — samice so neme, nimajo godalnih naprav, toda na golenih sprednjega para nog imajo slušne organe, „ušesa“, torej morajo slišati — je Regen napravil za murni nekaj čudovitih poskusov. Bilo mu je jasno, da je pesem samcev kažipot samicam, da najdejo med gosto travo svojega ženina; njegova pesem jih vabi in jim kaže pot do srečanj v dvoje.

Prepustimo spet besedo dr. Polencu: „V svojem skromnem dunajskem stanovanju, si je Regen napravil pravi travnik, da bi se murni čim bolje počutili, kot da so v Lajšah, odkoder jih je dobival. V travnik je postavil dve stekleni posodi. Prvo je ovil s črnim papirjem in vanjo postavil samca, ki je prepeval, da je bilo veselje; v drugo, neovito posodo je dal postavnega, a molčečega samca. Nato je spustil na travnik samico, ki ni še nikdar videla in slišala nobenega samčka. Ubrala jo je naravnost proti zastrti posodi, iz katere se je oglašala vabljiva murenčkova pesem. Ko je murn umolknil, ni vedela kam. Zbegana je tekala med travo. Ko pa se je murn spet oglašil, je nadaljevala pot proti pevcu. Za

murnčka pa, ki je mirno in tiho ždel pod nezastro posodo, se še zmenila ni“.

Materialno osnovo za svoje znanstveno delo si je Regen do svoje upokojitve leta 1919 služil s poučevanjem na dunajskih gimnazijah. Leta 1921 so ga povabili predavat na novoustanovljeno slovensko univerzo v Ljubljani, vendar ni hotel zapustiti svojega laboratorija v bližini Dunaja, kjer si je na nekem travniku uredil prvo geobiološko raziskovalno postajo v Evropi. Prav na tem travniku, z velikostjo 24 x 24 kvadratnih metrov, je že leta 1914, s kar 1600 samicami, napravil veličasten poskus.

Ovrgel vse domneve nasprotnikov!

Regen je še zadnjim dvomljivcem neizpodbitno dokazal, da samice res privablja samčevo petje in da samice sprejemajo to petje, potemtakem slišijo s posebnim organom na prvem paru nog. „Da bi ovrgel vsak dvom, da je petje samcev res vabilo samicam in ne morda kak vonj, ki igra sicer pri razpoznavanju med samicami in samci ne samo pri žuželkah, temveč tudi pri drugih živalih, pomembno vlogo, je Regen poklical murnčkovo samico na telefon! Telefon je pripravil tako, da je prenašal iz oddaljene sobe godčev glas v sobo, kjer je bila samica. Slušalko je položil na tla. Samica jo je takoj ubrala k slušalki, jo obšla z vseh strani in se vedla tako, kakor bi bil v slušalki samec. Če je Regen prekinil telefonsko zvezo, je samica zapustila telefon, a se je spet vrnila, kakor hitro je zaslišala godca“. (dr. A. Polenc.)

Kot pionir na svojem znanstvenem področju je moral Regen razvijati izvirne metode dela, pa tudi potrebne eksperimentalne pripomočke. Po Sitarjevem zapisu v njegovi knjigi „Sto slovenskih znanstvenikov“, je Regen stopnjeval svoje tehnične sposobnosti do izumiteljskih dosežkov, tako da so mu priznali tudi več patentov. Še pred vprašanjem sluha, je proučil proizvajanje zvoka pri murnih in kobilicah: raziskal je tako fiziološko

kot fizikalno plat njihovega oglašanja. Kot vemo, je fiziologija že od nekdanj nauk o funkcijah raznih organov in življenjskih pojavov ter procesih v organizmih.

Ostal je zaveden Slovenec

Nobenega dvoma ni več, da sodijo Regnovi uspehi med najvidnejše znanstvene dosežke na področju zoofiziologije zadnjih desetletij. Nanje smo njegovi rojaki toliko bolj ponosni, ker je Regen ostal do konca svojega življenja zaveden Slovenec. Čeprav je dolga leta delal na Dunaju in na tujem prebil večji del svojega življenja, je bil vseskozi zvest domovini. Za njegovo življenje in delo je značilno, da ni nikdar prikrival svoje slovenske narodnosti, čeprav je največ živel med tujci. Po prvi vojni je vse kazalo, da se bo vrnil v Slovenijo, kar je bila njegova srčna želja, in prevzel predavateljsko mesto na prav takrat ustanovljeni ljubljanski univerzi. Žal so vmes posegle nepričakovane okoliščine tako, da je do smrti ostal na Dunaju. Vso svojo znanstveno zapuščino je namenil prvi slovenski univerzi v Ljubljani in Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, žal pa je večina dragocenih aparatov zgorela med požarom v Regnovem dunajskem laboratoriju, pet mesecev pred znanstvenikovo smrtjo.

Doma se mu je dolgo godila velika krivica; najhujše odpor do svojega znanstvenega dela, življenja in nazorov je moral premagovati v domovini, kjer so nekateri videli v Regnu potujčenca in priliznjenca tujcem. Ti predsodki so izginili šele v zadnjih tridesetih letih. Ko je Prirodoslovno društvo Slovenije v imenu slovenskega naroda ob stoletnici njegovega rojstva (1968) v Lajšah odkrilo spominsko ploščo prof. dr. Ivanu Regnu, je bil to prvi viden izraz spoštovanja in zahvale domovine svojemu velikemu znanstveniku, rodoljubi in poštenjaku. S hvaležnostjo se spominjamo Regnovega življenjskega dela tudi ob letošnji 120-letnici njegovega rojstva.

„Naš poslanec, na vaše zdravje — česar ne dosežem zlepa, pa zgrda — kakšni so drugi — božja volja je, da so na svetu močni in slabiči — principi so principi — kdor šunta delavce, bo s strogostjo zakona kaznovan — ne sovražim nikogar — če polena ne prelomim, vzamem sekiro — stisniti se moramo skupaj, ker nas tako sovražijo. Imeti se moramo radi — grešil sem, ker sem moral grešiti — ni greha tako velikega, da bi se lahko spotaknil obenj — vaš strah je moj varuh — pot do trona je nevarna, gaziti je treba solze do kolen in v krvi“ — to je le nekaj citatov iz Kralja na Betajnovi, ki ga je v četrtek, 8. decembra, igralo Slovensko stalno gledališče iz Trsta na odru celovškega gledališča. Prireditelj tega izrednega teatarskega dopoldneva je tradicionalno že Krščanska kulturna zveza. Za to, da je povabila prav Tržačane s Kraljem na Betajnovi, ji naj bo izrečena vsa pohvala.

Ob 70-letnici smrti Ivana Cankarja: KRALJ NA BETAJNOVI V CELOVCU

Tržačani zaigrali dramo za današnji svet

Poroča
Franc Wakounig

Menim, da nikomur ni bilo žal poti v gledališče. Gostje iz zamejskega Primorja so se predstavili kot homogena skupina, ki se lahko postavi s karakternimi igralci vrhunske kvalitete, predstava pa, vkomponirana v režijski

koncept Maria Uršiča, je upravičeno povsod naletela na najboljše odmeve. Uršič je Kralja na Betajnovi postavil v današnji čas, ki pa se glede mahinacij, korupcije, oblastnosti, boja za oblast in vpliv niti za tuje ne razlikuje od

prejšnjega, ampak ga prekaša. Publika je sporočilo drame v celoti dojela in sprejela, kar so pokazale številne reakcije med predstavo samo in pa še posebej po njej.

Če je ta drama aktualna, da-

nes bolj kot kdajkoli prej, potem je iz navedenih vzrokov aktualna tudi za slovenskokoroško srenjo na Koroškem. Prav radi se sprenevedamo ob oblastnosti določenih, ob rinjenju h koritu in na stolčke in nekateri to igrico za oblast že kar preklemano dobro obvladajo. Že res, da nismo vpleteni v neke multinacionalne oblastniške koncerne (morda smo kar prenezanimivi zanje — zato!), drži, da mafijo poznamo le iz filmov in pripovedovanja in da naši politični predstavniki ne gazijo solze do kolen in v krvi, kot se je izrazil fabrikant Kantor.

Pa, a prgišče vplivnih mož (žene v tem krogu, kjer se grejo igrice za oblast, ničesar niso zgubile in so končno bile najbolj na izgubi!) Kantorju že kar od vsega ni izstavilo blanko-ček nedolžnega, za skupnost in blaginjo skrbečega moža. Tistih nekaj oseb, ki jih je Kantor pustil kot žrtve svoje oblastitjelnosti na poti „k soncu“, na tron, kaj pa že pomenijo. Saj je sam dejal, če ne zlepa, pa zgrda! Pa kaj bi tarnali, saj bo postavil nov farovž (in skedenj) in sploh so tudi možje Cerkve z njim.

V tej igri za oblast ni zmagovalca. Res, kljub umoru Maksa — in zaradi mahinacij justicije — ostane Kantor na svobodi. Na videz je zmagovalec, a strah ga že žre, vest ga peče. Zato spet posili družino, da se ga oklene, da ga nihče ne izda, kajti „vaš strah je moj varuh“.

Kralj na Betajnovi je bil gledališki praznik, kakršnih bi na Koroškem radi še več doživeli. Direktor Stalnega slovenskega gledališča v Trstu, Košuta, je prejšnji teden v Našem tedniku dejal, da se gledališče čuti kot zamejsko slovensko gledališče povezano tudi s Koroško in za Koroško. Po Kralju na Betajnovi bi bilo lepo in prav, če bi Tržačane večkrat videli na naših odrih. Takrat pa bo gotovo bolj glasno govorili.

Petek, 16. decembra
Koroški liki (R. Vospornik). — Jezikovni pogovori (J. Messner). — Dvojezična komunikacija (F. Merkač)

Sobota, 17. decembra
Duhovni nagovor (Ivan Antolič). — Voščila (Marica Hartmann)

Nedelja, 18. decembra
Glasba po želji.

Ponedeljek, 19. decembra
„Marija išče prenočišče“ — (V Selah nosijo Marijo od hiše do hiše.)

Torek, 20. decembra
Halo, prijatelji!

Sreda, 21. decembra
Narodnozabavna glasba. — Zborovsko petje. Večerna 21.00—22.00 — Adventni večer v Železni Kapli

Četrtek, 22. decembra
Rož — Podjuna — Zila.

Ponedeljek, 19. 12. — Marija išče prenočišče

Posebno čaščenje Marije se je udomačilo v Selah: pri Cerkvi, na Kotu... V dneh pred božičem nosijo od hiše do hiše Marijin kip. V hiši, ki je dala Mariji za eno noč prenočišče, se zvečer zberejo vaščani in zapojejo pesem „Poslušajte vsi ljudje“. Nato zmolijo desetko rožnega venca, hišna mati se z molitvijo poslovila od Marije, nato pa nesejo Marijin kip v procesiji — otroci prižgejo lučke — do druge hiše. Ob tem molijo in pojejo Marijine pesmi. Prihodnji ponedeljek boste lahko poslušali v slovenskem sporedu reportažo, ki jo pripravlja Marjan Velik.

Sreda, 21. 12., 21.00—22.00 — Adventni koncert v Železni Kapli

V večernem slovenskem sporedu boste tokrat lahko podoživeli adventni koncert, ki je bil 10. decembra v farni cerkvi v Železni Kapli. Sodelovali so: komorni zbor Domžale, Obirski ženski oktet, kvartet Smrtnikovih bratov, cerkveni in mladinski zbor ter mladinski tercet iz Železne Kaple. Besedni del pa je oblikovala recitatorska skupina. Delni posnetek pripravlja Horst Ogris.

ŠMIHEL

INFORMACIJSKI VEČER
o novi davčni reformi
Predava: Andrej Wakounig
Čas: petek, 16. 12., ob 19.30
Kraj: farna dvorana v Šmihelu
Prireditelj: Katoliško prosvetno društvo

CELOVEC

DAN ODPRTIH VRAT
v otroškem vrtcu NAŠ OTROK
v soboto, dne 17. 12. 1988, od 9. do 17. ure

BOŽIČNI BAZAR

Ob 11. uri nastop pantomima-umetnika Andreasa Valdesa za otroke in odrasle. Geslo: Tišina, smejmo se. Vsi prisrčno vabljeni!

OBIRSKO

BOŽIČNICA SPD „Valentin Polanšek“
Čas: sobota, 17. dec. 1988, ob 19.30
Kraj: pri Kovaču na Obirskem
Prireditelj: SPD „Valentin Polanšek“ na Obirskem

PLIBERK

PREDSTAVITEV KNJIŽNEGA DARU
Slovenske prosvetne zveze
Čas: sobota, 17. dec. 1988, ob 19.30
Kraj: v prostorih Posojilnice Pliberk

ŽABNICE

ADVENTNO SREČANJE
KONCERT ADVENTNIH IN BOŽIČNIH PESMI
Čas: nedelja, 18. 12., ob 14.30
Kraj: farna dvorana v Žabnicah
Spored oblikujejo: Radiški fantje, skupina flavtistov in otroška mladinska skupina SPD „Radiše“ na Radišah

ŠENTLIPŠ

FILMSKI DOPOLDAN
Čas: nedelja, 18. dec. 1988, ob 9.15
Kraj: farna dvorana v Šentlipšu
Prireditelj: Farna mladina v Šentlipšu
Janez Elbe iz Globasnice bo predvajal svoje filme: Gorske kmetije v Šentlipšu in Globasnici, obnova stare žage, ...

**RESTAVRACIJA — KEGLJIŠČE
— BILJARD**

**JUENNA
VABI NA
TEDEN LOVSKIH
SPECIALITET**

od 8. do 18. decembra 1988

V naši kuhinji Vam postrežemo z izbranimi jedmi, pripravljenimi iz mesa jelena, divjega prašiča, srne, divjega zajca in fazana. Priporočamo rezervacijo miz, tel.: (0 42 30) 271.

VOGRČE

ADVENTNO SREČANJE
Čas: nedelja, 18. dec. 1988, ob 14. uri
Kraj: pri Florijanu v Vogrčah
Prireditelj: DSG Vogrče in KM

ŠMIHEL

ADVENTNO SREČANJE
Čas: nedelja, 18. 12. 1988, ob 15. uri
Kraj: farna dvorana v Šmihelu
Prireditelj: Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu

BELA

OBČNI ZBOR
Alpskega kluba „Obir“ na Obirskem
Čas: nedelja, 18. dec. 1988, ob 19. uri
Kraj: v gostilni Podobnik v Beli

KOTMARA VAS

PREDSTAVITEV KNJIŽNEGA DARU
Slovenske prosvetne zveze
Čas: nedelja, 18. dec. 1988, ob 14.30
Kraj: v Kotmari vasi
Prireditelj: Slovenska prosvetna zveza

ŠENTLIPŠ

KONCERT IN MEDITACIJA
s Friedbertom Kerschbaumerjem
Čas: ponedeljek, 26. dec., ob 9.30 (po maši)
Kraj: v Šentlipšu
Prireditelj: fara Šentlipš

ŠKOCIJAN

BOŽIČNI KONCERT
Slovenskega okteta
Čas: četrtek, 29. dec., ob 19. uri
Kraj: farna cerkev v Škocijanu
Prireditelj: fara Škocijan

BOROVLJE

SILVESTROVANJE
Čas: sobota, 31. dec. 1988, ob 20. uri
Kraj: v Mestni hiši v Borovljah
Prireditelj: SPD iz Borovlj, Slovenjega Plajberka, Šentjanža in Sel Kota Bogat srečolov in druga presenečenja

**Zvezna gimnazija za Slovence
v Celovcu in
Združenje staršev na tej šoli
vabita na**

**DAN STARŠEV in
OBČNI ZBOR
ZDRUŽENJA STARŠEV**

ki bo v soboto, 17. decembra 1988. Ob 8. uri se bo pričel občni zbor, po občnem zboru pa se bodo starši lahko med 9.30 in 10.15 uro pomenili skupno z razredniki o problemih razredov, nato pa še do 12.30 ure individualno s profesorji.

Dnevni red občnega zbora:

1. Pozdrav
2. Ugotovitev sklepčnosti
3. Poročilo predsednika Združenja staršev
4. Poročilo ravnatelja šole
5. Poročilo blagajnika
6. Poročilo preglednikov računov
7. Debata in razrešnica
8. Volitev novega odbora
9. Referat ravnatelja dr. R. Vospornika o reformi za višjo šolsko stopnjo
10. Razno

Predsednik Združenja staršev
IVAN P. LUKAN
Ravnatelj
dr. REGINALD VOSPERNIK

PRIPITVE

**ZADRUGA
PLIBERK**

Vam nudi vsak dan nove
JUBILEJNE CENE

Veselimo se
Vašega obiska

Referat za družine pri Katoliškem delovnem odboru išče poklicno sodelavko oziroma sodelavca. Delovno mesto je poldnevno (polovična zaposlitev), v Celovcu. Od kandidatke oz. kandidata pričakujemo: veselje do dela z zakonci in družinami, prepričanje o krščanskem pojmovanju zakona in družine, zaključeno poklicno izobrazbo, obvladanje obeh deželnih jezikov, vozniško dovoljenje B.

Pismene prošnje pošljite, prosim, do 1. januarja 1989 na Referat za družine, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec/Klagenfurt

Informacijski center avstrijskih narodnosti na Dunaju razpisuje mesto tajnice.

Pogoji: znanje obeh deželnih jezikov ter strojepisja; smisel za samostojno pisarniško delo in za organizacijo. Prijave sprejemamo po telefonu (0463) 51 25 28 ali (0222) 53 31 504.

Študent, začetnik v čebelarstvu bi rad prodal več kilogramov gozdnega medu.
Tel.: (0 42 38) 26 1 97.

RAZPIS
Društvo GLASBENA ŠOLA
razpisuje mesto
ADMINISTRATORJA

Pogoji za nastavitve:
zaključena trgovsko-gospodarska izobrazba
znanje obeh deželnih jezikov
znanje strojepisja in knjigovodstva
smisel za samostojno pisarniško delo in za organizacijo mobilnost (avto ali vsaj vozniško dovoljenje)

Interesenti naj pošljejo prošnjo za nastavitve skupno s spričevalom in življenjepisom na naslov:

Društvo GLASBENA ŠOLA
Mikschallee 4
9020 Celovec

OGLASI

Prodajam traktor IHC 275 — 36 PS Cormik s streho (Mauser) in s kosilno napravo po ugodni ceni. Javite se po telefonu štev. 0 42 37 / 22 46.

Nova okna Internorm ugodno na prodaj. Podrobnejše informacije po tel.: 0 42 30 / 443.

Prodajam novejši Commodore 128 — Floppy 1541 ter čez 200 iger za 10.000,— šilingov, tel.: 0 42 35 / 32 06.

Iščem zavedno Slovenko, ki je absolventka triletne gospodinjke šole ali izučena trgovka, za prodajo živil. Interesentke se naj javijo po tel.: 0 42 57 / 28 64.

Prodajam gradbeno parcelo s hišo v gradnji v Žvabeku po ugodni ceni, tel.: 04 63 / 54 2 17

Iščem sodelavca za električne stroke in znanjem tehnike s computerjem, ki naj bi obvladal angleščino, slovenščino in nemščino; takojšnja nastavitev možna. Podrobnejše informacije po tel.: 0 42 27 / 23 33.

Krščanska kulturna zveza v Celovcu išče sodelavko oziroma sodelavca v okviru „Akcije 8000“.
Pogoji za nastavitve: znanje obeh deželnih jezikov, znanje strojepisja, smisel za pisarniško in organizacijsko delo, pozitiven odnos in zavzetost za kulturno delo.
Informacije: Krščanska kulturna zveza, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec, tel.: (04 63) 51 62 43

Prodajna razstava v prid Glasbeni šoli

V prostorih CARIMPEX v Celovcu so odprli prodajno razstavo umetniških del slovenskih likovnikov v prid Glasbeni šoli. So to tiste slike, ki jih na Dunaju na dražbi pred nekaj meseci niso prodali. Vsega skupaj je razstavljenih okrog 100 umetniških del. Razstava je odprta do božiča. Lepa priložnost torej, pokloniti sliko kot božično darilo in hkrati podpreti Glasbeno šolo.

**Razpisana kulturna
nagrada za leto 1989**

Kulturni urad mesta Beljak, skupina 508 in pa Bank für Kärnten und Steiermark razpisujejo literarno nagrado za leto 1989. Avtorji do 27. leta lahko sodelujejo s prozo, dopisi so lahko v obeh deželnih jezikih. Pošljejo naj se na naslov: Förderungspreis 1989, c/o Peter Resch, Baptist Turkstraße 11, 9500 Beljak/Villach; najkasneje do 31. marca 1989.

V žiriji je tudi dr. Helga Mračnikar, nagrade pa znašajo dvakrat po 15.000 in enkrat po 10.000 šilingov.

Naš tednik — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“.

Uredništvo: Glavni urednik: Silvo Kumer. Uredniki: Franc Wakounig, Heidi Stingler in Vincenc Gotthardt. Oglasni oddelek: Aleksander Čertov.

Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave: (0463) 51 25 28 - 21, 24, 25, 26. NAŠ TEDNIK izhaja vsak petek. Naroča se na naslov: NAŠ TEDNIK, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt/Celovec. Letna naročnina: šil. 280,—. Cena posamezne številke: šil. 8,—.

Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22 30 23. Tisk: Mohorjeva / Hermagoras, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Vaš osebni inserat

Prosim, brezplačno objavite v naslednji številki naslednje besedilo, največ do 20 besed:

_____

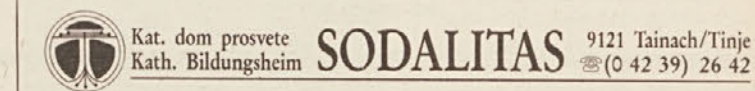
_____

_____

_____

Naslov: _____

Izrežite in pošljite na naslov: Naš tednik, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt / Celovec

Kat. dom prosvete Kath. Bildungshaus SODALITAS 9121 Tainach/Tinje ☎(0 42 39) 26 42

od petka, 16. decembra, od 18. ure do nedelje, 18. decembra, do 13. ure
Duhovna obnova za dekleta in fante od 18. leta naprej:
ŽIVETI IZ SREDINE VERE
Voditelj: kaplan Peter Olip

od petka, 16. decembra, od 18. ure do nedelje, 18. decembra, do 13. ure
Dnevi srečanja in duhovne obnove za maturantke in maturante
MOJA MLADOST — MOJE ZORENJE — ŠANSA IN IZZIV
Voditelj: mag. Janko Krištof, kaplan

od torika, 27. decembra, od 9. ure do četrta, 29. decembra, do 13. ure
Jezikovni tečaj mednarodnega jezika — ESPERANTO
JEZIK ZA 3. TISOČLETJE
Voditelj: mag. Herbert Mayer, Dunaj

od srede, 28. decembra, od 9. ure do četrta, 29. decembra, do 13. ure
DUHOVNE VAJE ZA DIAKONE, nem.
Voditelj: bo objavljen v posebnem razpisu

od četrta, 29. decembra, od 9. ure do sobote, 31. decembra, do 13. ure
DNEVI PETJA IN IGER ZA OTROKE
Vodstvo: Andreja Lepuschitz s sodelavkami in sodelavci KOM
Prireditelj: KOM
Soprireditelj: Dom v Tinjah

RAZSTAVE

CELOVEC
Razstava del RUDIJA BENETIKA — „Krave in biki“ delo na papirju.
Kulturna taberna Pri Joklnu (do sredi dec.)

SPEKTRUM' 88 (slika, risba, grafika)
Galerie 61 (do 23. 12. 1988)

MODERNA ITALJANSKA TISKARSKA GRAFIKA
Galerie im Stadthaus (do 18. 12. 1988)

OLJNATE SLIKE LUKE ANTIČEVIČA IN PETRA PREINSBERGERJA
v galeriji Poklicne zveze koroških likovnikov, Feldkirchner Straße 31

Razstava najboljših fotografij natečaja PLANINE V SLIKAH
Kulturna taberna Pri Joklnu (v posebni sobi)
Prireditelj: Slovensko planinsko društvo

**ROŽEK
CAROLINE**
Galerija Rožek (do 18. 12. 1988) vsak petek, soboto in nedeljo od 15. do 18. ure

TINJE
Razstava del BOGDANA POTNIKA (akvareli in oljnathe slike)
Galerija Tinje (do 13. 1. 1989)

LJUBLJANA
Mednarodna razstava „POTA K MODERNI IN AŽBETOVA ŠOLA V MÜNCHNU“
Narodna galerija v Ljubljani, Cankarjeva 20 (razstava je odprta vsak dan razen ponedeljka).

Zahomčan Franci Wiegele v Sapporo

Lani je Franci Wiegele imel lepe uspehe, ki jih seveda letos ne bo zlahka ponoviti.

Bo Wiegele na Japonskem pravočasno pred 37. skakalno turnejo Intersport prišel v formo?

Zahomčan Franci Wiegele je skupno s Korošcem Strannerjem in Vettorijem in Felderjem ta ponedeljek odpotoval v olimpijsko mesto Sapporo na Japonskem, kjer sta na sporedu dve tekmovanji za svetovni pokal.

Franci Wiegele se je zadnjih 14 dni pripravjal v Saalfeldnu, saj presenetljivo letos ob začetku prvenstva še ni bil v najboljši formi. Presenetljivo zaradi tega, ker je lani ob začetku prvenstva skakal zelo dobro in je na skakalni turneji In-

tersport s 5. mestom postal najboljši Avstrijec.

Letos bo Wiegele skakal spet na turneji, zelo važno pa bo, da bo na Japonskem dosegel dober rezultat in s tem pridobil potrebno samozavest.

Trener avstrijskih skakalcev Rupert Gürtler s formo avstrijskih „orlov“ letos doslej še ni bil zadovoljen, saj je doslej le Vettori v Lake Placidu dosegel dvakrat 2. mesto. Ostali skakalci pa so doslej bolj ali manj razočarali.

BILJARD

V zadnjem kolu jesenskega prvenstva je I. moštvo slovenskih biljardistov nastopilo proti Meranu iz Celovca, ki doslej še ni bil poražen. V zelo napeti igri v prvem polčasu je imelo slovensko moštvo boljše živce in si je zaguralo vodstvo z 1:3. V drugem polčasu pa je prevzelo iniciativo moštvo iz Celovca, toda Reinhard Pukel, ki je igral najbolj konstantno, je SBK-u zagotovil točko. Za SBK so točkovali R. Pukel (2), M. Krištof in P. Verhnjak.

Meran — SBK/Pos. Pliberk 4:4
Beljak — Wolfsberg 4:4
Labot — Sinča vas 4:4
Suha — Velikovec 0:8

Lestvica B-lige:

1. Velikovec II	7	+ 26	12
2. Meran II	7	+ 12	11
3. Wolfsberg I	7	+ 12	10
4. Beljak II	7	+ 12	10
5. Suha	7	- 10	4
6. SBK I	7	- 12	4
7. Labot	7	- 18	4
8. Sinča vas	7	- 22	1

II. moštvo slovenskih biljardistov, ki je doslej šele slavilo eno zmago in je tudi zadnje na lestvici podlige, je nastopilo v nedeljo proti moštvu iz Velikovca in podleglo 5:3. Točkovali so S. Kumer, L. Gregorič in R. Markitz.

SBK/Posojilnica Pliberk
vabi na

OTVORITEV
novih prostorov,
ki bo 5. januarja 1989
v JUENNI!

Športna agentura
ALBIN WALDHAUSER
Siebenhügelstraße 75
Tel.: 0463 / 25 448

Drese v najnovšem designu
Tro-sport/Adidas/Berri

Intervju s trenerjem Slovenskega atletskega kluba Za 20-letnico bi bila lastno igrišče in koroški naslov najlepše darilo

NAŠ TEDNIK: *Kako ocenjuješ ob koncu leta preteklo sezono?*

JAGODIČ: Uspeh moštva me je vsekakor pozitivno presenetil, zato sem seveda zelo zadovoljen. Če pomislim, da smo letos oddali dva zelo važna igralca in smo kljub temu igrali za prva mesta, mislim, je to že uspeh.

NAŠ TEDNIK: *Doslej si vedno veljal za trenerja, ki je znal delati samo z zreliimi nogometaši. Letos pa si dobil v roke le precej mlado moštvo, ki pa se je znalo uveljaviti.*

JAGODIČ: Odkrito moram reči, da je s starejšimi igralci težje delati, ker je že vsak igralec po svoje kovan. Mlado moštvo pa je zame izživ in prav letos smo vsi skupaj dokazali, da s pridnim delom in z disciplino lahko marsikaj dosežeš.

NAŠ TEDNIK: *Kako bo šlo v igri naprej, kakšen cilj imaš z moštvom?*

JAGODIČ: 29. januarja bomo pričeli s treningom in se 3 mesece pripravljali na sezono. V moštvu imam vrsto mladih perspektivnih igralcev, ki bodo prav gotovo v igri dobili svojo možnost. Najboljši dokaz za to je Tonči Blajs, ki danes že šteje med nosilce naše igre. V igri bomo seveda skušali še enkrat igrati za prvo mesto, v primeru da ne bi čisto uspeli, pa bom vgradil v moštvo takoj naš naraščaj.

NAŠ TEDNIK: *Peto leto zdaj že treniraš SAK. Kakšen vtis imaš danes o moštvu in kaj še pričakuješ?*

JAGODIČ: Čas res zelo hitro mine, zdaj že peto leto delam v klubu, ki je vsekakor zgled drugim klubom na Koroškem. Moram reči, da sem se vedno počutil zelo dobro in

tudi danes je še tako. To bodo potrdili tudi tisti igralci, ki ne igrajo več za SAK in danes vidijo razmere v drugih klubih, ki niso organizirani tako dobro, kot je to SAK.

NAŠ TEDNIK: *Mnogo si dosegel že z moštvom v pokalu in tudi v prvenstvu, toda veliki cilj je gotovo naslov prvaka?*

JAGODIČ: Da. Naslednje leto praznuje SAK 20-letnico svojega obstoja. Najlepše darilo bi bil koroški naslov in po možnosti tudi

lastno nogometno igrišče, kjer bi nogometaši SAK dobili končno svoj dom, ki ga iščejo pravzaprav že vseh 20 let. Če me vprašate po mojih osebnih ciljih, moram reči, da je koroški naslov s slovenskim moštvom trenutno moj največji cilj, za ostalo pa bodo gotovo poskrbeli odborniki, ki so po moje zelo zmožni in opravljajo vsekakor polno in uspešno delo.

NAŠ TEDNIK: *Hvala za pogovor.*

Velik igral v dvorani za Loibnegger/Repro: hudo poškodovan! SAK: letos ne bomo igrali v dvorani

Slovenski atletski klub je imel doslej v dvorani vedno vrsto hudo poškodovanih igralcev, zaradi tega letos ne bo sodeloval na prvenstvu KFV. Od moštev iz koroške lige bosta sodelovala le Šentvid in Borovlje. Zato pa se bodo nogometaši SAK začeli pripravljati na vigredno sezono že 29. januarja, prvenstvo pa se bo pričelo 1./2. aprila 1989.

Lani je moral po poškodbi v dvorani pod nož Aleksander Čertov, predlanski Peter Stern, leto prej pa Miha Kreutz. Poleg tega so imeli še po tekmah v dvorani manjše poškodbe nekateri drugi igralci, ki so deloma izpadli cel čas priprav, deloma pa tudi še ob začetku prvenstva.

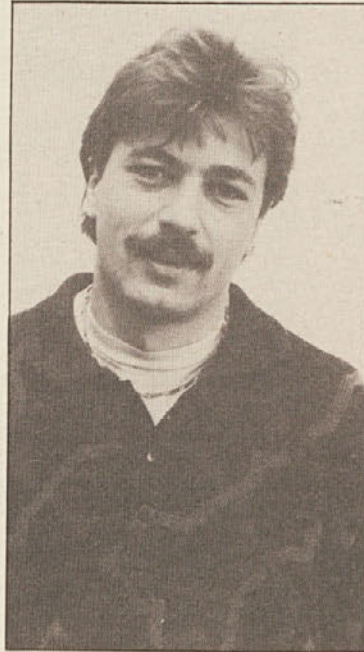
Letos poleti sta dolgo izpadla zaradi poškodb Peter Stern (9 tekem) in Richard Burger (7 tekem), zato hoče SAK letos pozimi na vsak način pustiti ozdraveti ta dva igralca, Kreutz in Čertov pa sploh ne igrata več v dvorani. Tudi nekateri drugi igralci kot npr. Lojze Sadjak nočejo v dvorano, vrhu tega pa tudi vratar Ljubiša Dalanovič noče igrati v dvorani v голу.

Zato se je SAK letos odločil, da prvič ne bo sodeloval na tem turnirju,

na katerem drugi legionar Jovičević letos prvič ne bi smel igrati. SAK je bil na Koroškem doslej edini klub v dvorani z dvema legionarjema, očitno je KFV hotel odločiti tu spet enkrat proti SAK.

SAK je položil vsem svojim igralcem na srce, naj tudi ne sodelujejo na drugih turnirjih v dvorani. V primeru, da se eden od igralcev na takem turnirju poškoduje, je odbor SAK sklenil visoke kazni.

Da ima SAK s svojo odločitvijo prav, se je izkazalo že na prvem večjem letošnjem turnirju. Marijan Velik, ki trenutno igra za Treibach, se je na turnirju na Štajerskem hudo poškodoval in je dobil mavec na nogi. Velik bo gotovo izpadel dalj časa.

Hudo poškodovan — bivši kapetan SAK Marijan Velik

Najmlajši nogometaši Slovenskega atletskega kluba so imeli preteklo soboto božičnico v gostišču Juenna v Čepičah pri Globasnici. Letos tekmujeta dve moštvi na prvenstvu (pionirji in šolarji), trenerja Mladen Jovičević in Janko Woschitz pa zelo intenzivno vadita z mladimi nogometaši. Posebno so se mladi nogometaši zahvalili podpredsedniku SAK Andreju Kumu, ki je tudi letos imel na vesti celotno organizacijo za naraščaj.

NAMIZNI TENIS:

KOROŠKA LIGA

Selani bili brez možnosti — WOLFSBERG jesenski prvak

Da je Wolfsberg najboljšo moštvo v koroški ligi, se je izkazalo pretekli konec tedna, ko so premagali Selane brez težav s 6:1. Selska trojica pa je tokrat igrala zelo slabo, saj je Lettkemannu uspelo le enkrat zmagati. Po tej visoki zmagi proti Selanom pa si je Wolfsberg zagotovil naslov jesenskega prvaka.

Wolfsberg — DSG Sele 6:1 (točka za Sele: Lettkemann)

PODLIGA

V podligi so Selani podlegli Bodensdorfu, šele proti koncu pa je domačinom uspelo obdržati obe točki doma. Za obe moštvi, za Sele in Bodensdorf, pa trenutno ni izgledov, da bi se uvrstili v zgornjem delu lestvice: kajti Bodensdorf zaostaja že 4 točke za Bačami, Selani pa kar 5 točk.

Bodensdorf — DSG Sele 6:4 (Točke za Sele: Bec 2, Oraže in dvojica Bec/Oraže)

Koroška liga

1. Wolfsberg	9	8	1	0	55-20	17
2. Bodensdorf	9	7	2	0	54-19	16
3. Landskron A	9	5	1	3	46-30	11
4. Völkendorf A	9	5	1	3	42-38	11
5. KAC	9	4	2	3	44-35	10
6. Sele	9	5	0	4	33-43	10
7. Celovec	9	3	2	4	42-38	8
8. Völkendorf B	9	2	0	7	32-49	4
9. Kotmara vas	9	1	0	8	26-52	2
10. Landskron B	9	0	1	8	14-55	1

Podliga

1. KAC	10	8	2	0	58-30	18
2. Finkenstein	11	6	4	1	61-37	16
3. Lavamünd	10	7	1	2	52-31	15
4. Brückl	11	6	3	2	60-40	15
5. Faaker See	11	7	0	4	55-40	14
6. Bodensdorf	11	4	2	5	46-49	10
7. Sele	11	3	3	5	41-57	9
8. Področca	10	3	2	5	46-49	8
9. Wolfsberg	10	4	0	6	39-50	8
10. Landskron	11	3	1	7	35-57	7
11. Borovlje	11	2	1	8	35-60	5
12. Seeboden	11	1	1	9	35-63	3

Slovenski atletski klub

VABI NA

ples SAK

ki bo 26. 12. 1988,
ob 20. uri
v hotelu OBIR
v Železni Kapli

Igra skupina

„DON JUAN“

ORF-slovenska oddaja
pa bo izbirala najlepšo
popevko preteklega leta.

brez teže

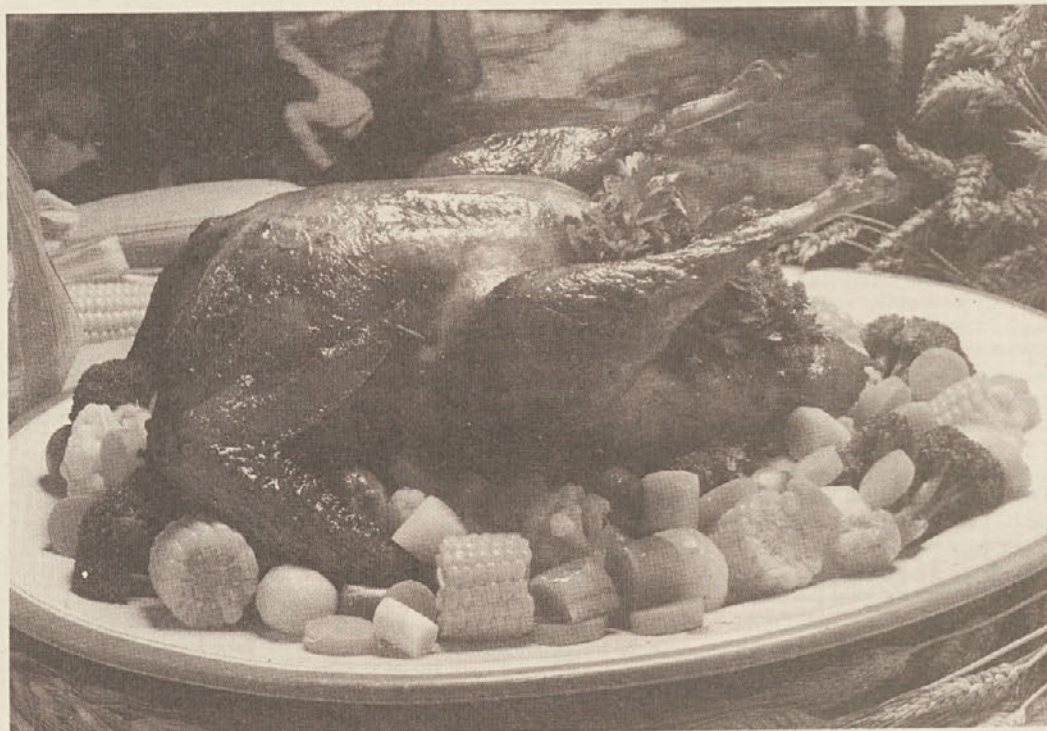
Recept za tiste, ki štejejo kalorije

PÖTTELDORFER
FEINE PUTENSPEZIALITÄTEN

PURANJE SPECIALITETE

- sveže iz Avstrije
- brez antibiotikov
- živinozdravniška kontrola
- iz dobre specializirane trgovine

Schlemmerski praznični puran v zelenjavi

Kupiti morate: 1 purana ca. 3,5–4 kg pripravljenega za peko; sol, poper, rožmarin, papriko, majaron, muškati orešček, nesekljan peteršilj, 10 g praženih mandljevih semen, sok 1/2 limone, maslo, 3 čebule, 2 jedilni žlici moke, 1/8 l smetane, 2 jedilni žlici vinjaka, 5 puranjih pečenic, 2 jajci, porcijo kostanjevega pireja; od zelenjave koruzne storžke ali storžke sladke koruze, v ploščice narezano korenje, koščke pora dolge približno 1 1/2 cm, broccole in cvetačo (kuhano v slani vodi z nekaj sladkorja).

Priprava:

Purana znotraj in zunaj dobro natrite z začimbami (sol, poper, rožmarin, paprika, majaron). Olupite puranje pečenice in jih na drobno narežite na kocke velikosti 0,5 cm; drobno nasekljajte čebulo in peteršilj ter na hitro opražite; dodajte mandljeva semena in odstavite s plošče. Dodajte narezane pečenice, vinjak, 2 jajci, 2 žlici moke, 1/8 l smetane in dobro premešajte z začimbami; dodajte kostanjev pire, sol, poper, muškati in limonov sok. S tem napolnite purana, ga zašijte ali zašpilitite. Pustite v pečici od 2 in pol do 3 ure pri 220 °C. Med pečenjem polivajte z juho in nekaj masla. Kuhano zelenjavo povlalajte v maslu, nadevljite na pladenj, na sredo pa položite pečenega purana. Sok od pečenja pomešajte s smetano (ne zakuhati, ker bi se sicer sesirila).

Čas za pripravo: ca. 3 ure 20 minut

Kalorij na obrok: 1130

BON GUTSCHEIN

1 kg puranovega mesa / Putenfleisch

do 24. 12. 1988, BREZPLAČNO / GRATIS

TRGOVINA
KÄRNTNER LANDEI
St. Veiter Straße 42
(nasproti LKH)
9020 Klagenfurt/Celovec
Tel.: (04 63) 51 48 77

Ime: .....

Naslov: .....

Ta bon vam koristi samo, če ga osebno izročite v trgovini. Vsaka oseba lahko uporabi le en bon.